

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Poodří

na období 2017–2026

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Ochrana přírody	6
2.1. Strategie ochrany přírody a krajiny v CHKO	6
2.2. CHKO (úprava hranic, bližších ochranných podmínek a zonace).....	6
2.3. Maloplošná zvláště chráněná území	7
2.4. Soustava Natura 2000	7
2.5. Památné stromy	9
2.6. Rostlinná společenstva	9
2.7. Významné druhy rostlin	10
2.8. Významné druhy živočichů.....	11
2.9. Invazní a expanzivní druhy	16
2.10. Neživá příroda.....	17
2.11. Územní systémy ekologické stability.....	18
2.12. Krajinný ráz.....	18
2.13. Monitoring, výzkum.....	19
2.14. Práce s veřejností.....	21
3. Lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny	22
3.1. Lesní hospodářství.....	22
3.2. Zemědělství	23
3.3. Myslivost.....	24
3.4. Rybníkářství a sportovní rybářství	25
3.5. Vodní hospodářství	27
3.6. Výstavba	29
3.7. Dopravní a inženýrské sítě	30
3.8. Průmysl	31
3.9. Zacházení s odpady a likvidace starých zátěží	31
3.10. Těžba nerostných surovin	32
3.11. Rekreace	33
4. Závěrečný přehled prioritních úkolů za CHKO Poodří	34
5. Seznam zkratk.....	35
6. Použitá literatura.....	36

Přílohy

- č. 1 Rámcové směrnice péče o les

1. Úvod

Plán péče o CHKO je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území (§ 38, odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny – dále jen zákon). Zpracování plánů péče o CHKO zajišťuje Ministerstvo životního prostředí České republiky (MŽP) prostřednictvím Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Podrobnosti ke způsobu zpracování a obsahu plánů péče jsou stanoveny prováděcím předpisem (vyhláška MŽP č. 64/2011 Sb.) a pro CHKO dále rozpracovány v metodickém pokynu MŽP, zveřejněném ve Věstníku MŽP č. 12/2007.

Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.

Plán péče neobsahuje opatření, která jsou povinností AOPK ČR vyplývající přímo ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Plán péče o CHKO Poodří je zpracován na období let 2017 až 2026 a je třetím dokumentem tohoto druhu předkládaným ke schválení. Je zpracován jako podklad pro nové vyhlášení CHKO, navazuje na předchozí plán péče a byl zpracován kolektivem autorů složeným z pracovníků AOPK ČR, Regionálního pracoviště Správa CHKO Poodří (RP SCHKO) a odboru zvláštní ochrany přírody.

2. Ochrana přírody

2.1. Strategie ochrany přírody a krajiny v CHKO

CHKO Poodří je typem harmonické krajiny spoluutvářené dlouhodobou lidskou, zejména zemědělskou činností. Pro krajinu s málo členitým reliéfem je určující řeka Odry, která má ojedinělý charakter přirozeně meandrujícího nížinného toku s inundačním územím. Využívání pravidelně zaplavované nivy vedlo k vytvoření typické struktury krajiny charakteristické střídáním vodních toků a ploch a menších celků lesa s rozsáhlými travními porosty s rozptýlenou zelení. Zástavba a orná půda, které krajinu doplňují, jsou soustředěny převážně mimo záplavové území.

Dlouhodobým cílem ochrany přírody a krajiny v CHKO je zachování a zlepšování hodnot a přírodních funkcí krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření harmonického životního prostředí. Přitom k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření, včetně toků, vodních ploch a jejich vodního režimu, rozvržení a využití lesů a zemědělské půdy, volně žijící živočichové, planě rostoucí rostliny a jejich přirozená a přírodě blízká společenstva a rozmístění a urbanistická struktura obcí a kulturně-historické památky lidového rázu.

V ochraně přírody a krajiny bude pozornost zaměřena zejména na následující okruhy:

- zachování rozmanitosti neživé přírody, ochrana a obnova přirozeného a přírodě blízkého vodního režimu povrchových i podzemních vod,
- udržování, příp. vytváření vhodných podmínek pro přírodě blízká nebo přirozená společenstva a na ně vázané vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů,
- udržování biotopové a druhové pestrosti území péčí o stávající cenná mokřadní, vodní, luční a lesní společenstva a vytvářením podmínek pro jejich obnovu nebo rozvoj,
- prosazování a podpora diverzifikovaného, přírodě blízkého obhospodařování rybníků, jiných vodních ploch, zemědělských ploch a lesů,
- ochrana typického krajinného rázu v nivě a navazujícím území,
- zachování urbanistické struktury obcí a kulturně-historických hodnot území spojených s minulou i stávající činností člověka,
- zachování nebo zlepšení dochovaného stavu předmětů ochrany EVL Poodří.

Trvale bude věnována pozornost plnění mezinárodních závazků situovaných na území CHKO a dále ekologické výchově, osvětě a vzdělávání obyvatel i návštěvníků CHKO.

2.2. CHKO (úprava hranic, bližších ochranných podmínek a zonace)

Charakteristika problematiky

CHKO Poodří je zřízena nařízením vlády č. 51/2017 Sb., ze dne 28.2.2017, o zřízení chráněné krajinné oblasti Poodří. Změna původní hranice CHKO zohlednila jednak skutečnost, že v roce 2006 byla do seznamu EVL zařazena EVL Poodří (CZ0814092), která pokrývala přírodně nejvzácnější centrální oblasti CHKO Poodří, a na dvou místech jeho původní hranici významně přesahoval. Území CHKO bylo rozšířeno o území směrem k severu (ve směru toku Odry), kde přesahuje do PR Rezavka a dalších ploch severně a východně PR Rezavka (185,0 ha) a směrem k západu (část zaplavované nivy Bílovky nad CHKO Poodří – výběžek nadregionálního biocentra Oderská niva (172,5 ha)). Hranice CHKO je v současnosti vedena po jasně definovaných liniích – okrajích železničních a silničních naspů, téměř výhradně po parcelních hranicích pozemků. Nově byly také navrženy bližší ochranné podmínky, které efektivnějším způsobem mohou regulovat činnosti, které mají vliv na zachování stavu předmětů ochrany CHKO.

Zonace CHKO je vymezena vyhláškou č. 52/2017 Sb., a byla navržena tak, aby byla efektivně zajištěna ochrana přírodních hodnot a byly podpořeny optimální ekologické funkce v území, a zároveň aby bylo zohledněno udržitelné hospodářské využití pozemků i funkční využití ploch dané územními plány. Území průmyslových, zemědělských a dopravních areálů, které se nacházely v blízkosti původní hranice CHKO, byly z nově navrhovaného území CHKO vyjmuty z důvodu snížení omezení práv vlastníků a hospodařících subjektů.

Dlouhodobý cíl

- zabezpečená ochrana území odpovídající zachovalosti a zranitelnosti přírodních hodnot v území

Navrhovaná opatření

- změna vyhlášovacího předpisu ani zonace CHKO se nenavrhuje

2.3. Maloplošná zvláště chráněná území

Charakteristika problematiky

Území chráněné v MZCHÚ podchycuje nejvýznamnější typy stanovišť a nejdůležitější lokality výskytu chráněných rostlinných a živočišných druhů. V MZCHÚ jsou významně zastoupena zejména lesní, vodní a mokřadní společenstva, v menší míře jsou zahrnuta i nejcennější luční společenstva. Podíl stávajících 10 MZCHÚ na celkové ploše CHKO není malý (10,2 %), přesto plně neodpovídá dochovanému stupni přírodních hodnot CHKO Poodří. Jedná se především o biologickou rozmanitost a diverzifikaci stanovišť cenných rostlinných a živočišných vodních, nivních, lučních a lesních společenstev, pro jejichž dlouhodobé zachování a stabilitu je nutné stanovit bližší ochranné podmínky a provádět dlouhodobou zvýšenou péči.

Dlouhodobý cíl

- reprezentativní síť MZCHÚ v CHKO se zabezpečenou odpovídající péčí.

Navrhované zásady a opatření

- zajistit územní ochranu lokalitě „Jistebnické mokřady“ v kategorii přírodní rezervace, předmětem ochrany je navržena část rybníční soustavy a navazujících mokřadů, jež zahrnují drobné vodní toky, staré rameno Odry, porosty tvrdého luhu, vlhké a podmáčené louky a terestrickou rákosinu,
- pravidelný monitoring stavu a vývoje vybraných přírodně hodnotných lokalit (Mokřady Pustějovského potoka, Oderské tůně, Suchdolské tůně, Gelnarovo jezero, Podliší) a vyhodnocení možností a způsobu efektivního využití ochrany pomocí administrativních nástrojů (v případě neexistence jiných nástrojů zajistit jejich ochranu zřízením maloplošných zvláště chráněných území)
- zpracovat a předložit podklady pro nové vyhlášení NPR Polanská niva z důvodu zastaralosti zřizovacího předpisu, který nedostatečně definuje stávající předměty ochrany, např. meandrový pás s přirozeně meandrujícím korytem řeky Odry a cenná mokřadní společenstva.

2.4. Soustava Natura 2000

Charakteristika problematiky

V souvislosti s připojením České republiky k Evropské unii a s implementací její legislativy, konkrétně směrnice č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků a směrnice č. 92/43/EEC o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, byla vyhlášena Ptačí oblast Poodří (Nařízení vlády č. 25/2005 Sb.) a dvě evropsky významné lokality (EVL) zařazené do evropského seznamu v rámci soustavy Natura 2000 (Sdělení MŽP č. 81/2008 Sb., přílohy č. 793 a 767).

Ptačí oblast Poodří pokrývá téměř celou plochu CHKO. Předměty ochrany jsou bukač velký (*Botaurus stellaris*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), moták pochop (*Circus aeruginosus*) a tažná populace kopřivky obecné (*Anas strepera*). Jejich ochrana a management jsou pokryty plány péče o CHKO a MZCHÚ.

EVL Poodří (CZ 0814092) pokrývá značnou část území CHKO. Předměty ochrany jsou tato stanoviště: Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd *Littorelletea uniflorae* nebo *Isoëto-Nanojuncetea*, Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatek, Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*, Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*), Dubohabřiny asociace *Galio-Carpinetum*, Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), Smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmenion minoris*), a tyto druhy: velevrub tupý (*Unio crassus*), svinutec tenký (*Anisus vorticulus*), ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*), modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*), páchník hnědý (*Osmoderma eremita*), piskoř

pruhovaný (*Misgurnus fossilis*), čolek velký (*Triturus cristatus*) a kuňka ohnivá (*Bombina bombina*). Ochrana stanovišť a druhů EVL je v souladu s dosavadní ochranou CHKO a MZCHÚ. EVL Cihelna Kunín (CZ 0813438) leží na území CHKO, předmětem ochrany je populace čolka velkého (*Triturus cristatus*), její ochrana je v souladu s dosavadní ochranou CHKO.

Dlouhodobý cíl

- *Ptačí oblast Poodří*: zachovat populace ptáků, pro které je oblast vyhlášena, ve stavu příznivém z hlediska ochrany; obnova a následné zachování ekosystémů významných pro tyto druhy,
- *EVL Poodří*: zajistit příznivý stav stanovišť a populací druhů, které jsou předmětem ochrany v EVL,
- *EVL Cihelna Kunín*: obnova jádrové populace čolka velkého.

Navrhované zásady a opatření

pro ptačí oblast:

- řízenou péčí o rybníky a navazující rákosiny zvýšit a následně udržet kvalitu lokalit druhů obývajících litorální porosty; obnovit lokality pro hnízdění bukače velkého,
- řízenou péčí o mokřady a terestrické rákosiny zvýšit a následně udržet kvalitu lokalit jako hnízdiště motáka pochopa mimo rybníky,
- omezit rušivou činnost v okolí hnízd bukače velkého a motáka pochopa v době hnízdění a vyvážení mláďat,
- omezit pohyb veřejnosti a intenzitu lovu v době tahu na větších vodních plochách (rybnících), které slouží jako shromaždiště kopřivky obecné v době tahu,
- zachovat prostor pro udržení potravní základny motáka pochopa, včetně ploch orné půdy navazující na CHKO (ve spolupráci s dalšími orgány ochrany přírody),
- zachovat přirozený charakter břehů vodních toků, zejména obnažených břehových stěn vhodných pro hnízdění ledňáčka říčního, zachovat kolmé stěny na místech sesuvů ve svazích říční terasy,
- v místech s dlouhými úseky technické regulace vodních toků vybudovat či obnovit přírodě blízká stanoviště pro hnízdění ledňáčka říčního,
- v případě potřeby vhodným způsobem usměrnit turistický ruch, rekreační aktivity a chování návštěvníků,
- zajistit dostatečné množství informací pro návštěvníky o soustavě Natura 2000, specifická opatření pro druhy ptáků, jež jsou předměty ochrany Ptačí oblasti Poodří provádět pravidelný monitoring hnízd, hnízdních lokalit a stavu populací druhů ptáků, uvedených v příloze I. směrnice 2009/147/ES, vyskytujících se v oblasti,

pro Evropsky významné lokality:

- zachovat přirozený režim rozsáhlých povrchových rozlivů Odry jako nezbytné podmínky pro dlouhodobou existenci společenstev lužních lesů a pro existenci přirozených biotopů druhů,
- v lužních lesích a dubohabřinách v rámci přípravy LHP zachovat nebo navyšovat zastoupení stanovištně původních dřevin s maximálním využitím přirozené obnovy (viz kap. 3.1.),
- v lužních lesích zachovat, případně zlepšovat stav vodního režimu (viz kap. 3.5.) a odstraňovat invazní druhy (viz kap. 2.9.), konkrétně zlepšovat stav přirozených porostů měkkého luhu na říčních náplavech a v blízkosti vodních toků; na říčních náplavech se zachovanou přirozenou sukcesí vzniku měkkého luhu vyloučit pastvu a nežádoucí rekreační aktivity,
- podmínky pro makrofytní vegetaci přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod (V1) zajišťovat řízenou péčí o rybníky v MZCHÚ (omezené obsádky mladších ryb, regulace expanzivních druhů vodních makrofyt) a o poříční tůň,
- k ochraně společenstev obnažených den rybníků (M2.1) zajišťovat částečné nebo úplné letnění vybraných rybníků v MZCHÚ (viz též kap. 2.7.) a následně monitorovat společenstva obnaženého dna,
- péčí o společenstva parožnatek (V5) zajišťovat ochranou vodního režimu na lokalitách přirozeného výskytu a extenzivním hospodařením na plůdkových rybnících v MZCHÚ,
- podporovat sečení ovsíkových luk (především zapojením zemědělců do agroenvironmentálních programů), viz též kap. 3.2.,
- zajistit ponechávání starých a odumřelých listnatých dřevin (dubů, vrb, lip aj.), které jsou součástí mimolesní zeleně, z důvodu ochrany páchníka hnědého – spolupracovat s obecními úřady při posuzování kácení dřevin vždy s ohledem na výskyt a dlouhodobou perspektivu druhu na

- lokalitě, vhodným ořezem stromů (zejména vrb) prodlužovat životnost dřevin obsazených páchníkem nebo potenciálně pro něj vhodných do budoucna,
- zlepšit stav vodního režimu nivy Odry a přilehlých vodních toků a vytvářet vhodné podmínky pro existenci vodních a mokřadních biotopů v prostoru a čase, např. údržbou a obnovou tůní a drobných vodních toků, zabezpečit před vysycháním stará ramena a tůně v inundačním území, jako stanoviště piskoře pruhovaného a svinutce tenkého (obnovou lokalit zanášených sedimenty, případně zajištěním vodní dotace),
  - snížení rizika znečištění vodního prostředí (zejména zvyšující se úroveň zatížení dusičnany) a odstranění nebo zprůchodnění migračních bariér na Odře, které zabraňují protiproudové migraci rybích hostitelů velevruba tupého,
  - zlepšovat stav lokalit výskytu ohrožených druhů denních motýlů (modrásek bahenní, ohniváček černočárny) a zajistit na lučních lokalitách provádění mozaikovitě či postupné sečení oproti běžně používanému celoplošnému a stanovit vhodný termín sečí,
  - udržet stav zdrojových centrálních populací kuňky obecné na plůdkových rybnících v MZCHÚ, ochranou a obnovou mělkých lučních mokřadů s trvalou vodní hladinou a ochranou přirozeného záplavového režimu,
  - rozmnožovací lokality čolka velkého v EVL Poodří zabezpečit před vysycháním obnovou zanesených tůní, vytvářením nových tůní ve vhodných lokalitách, případně úpravami vodního režimu v okolí,
  - chránit před ničením a zavážením rozmnožovací lokality čolka velkého v EVL Cihelna Kunín, obnovovat a vytvářet tůně včetně případných úprav ve vodním režimu v okolí.

2.5. Památné stromy

Charakteristika problematiky

Cílevědomá ochrana významných stromů je v CHKO dlouhodobě uplatňována. Aktuálně je na území CHKO vyhlášeno 9 památných stromů a RP SCHKO u nich zajišťuje pravidelné sledování zdravotního stavu, vhodné ošetřování a údržbu. Kromě Dubu letního u Kunína, který byl zasažen bleskem, Řešetláku u Odry s vyvrácenými kmeny a Dubu v Zámeckém parku s rozsáhlou dutinou jsou památné stromy v Poodří v dobrém zdravotním stavu. U většiny památných stromů se povětšinou dle jejich aktuálního zdravotního stavu provádí pouze zdravotní řez tj. odstranění uschlých a poškozených větví. V krajině je zachováno poměrně velké množství významných stromů, které se nacházejí na území MZCHÚ a proto není nutné zajistit jejich ochranu v kategorii památný strom. Péče o uvedené stromy je zajišťována v rámci realizace managementu o ZCHÚ.

Dlouhodobý cíl

- zachování významných stromů v krajině.

Navrhované zásady a opatření

- v kategorii památný strom zajistit ochranu vybraným stromům: jabloň (*Malus domestica*) na místě zaniklé usedlosti Valcha v k.ú. Suchdol nad Odrou a mohutný dub letní (*Quercus robur*) v lokalitě Dvořisko v k.ú. Studénka nad Odrou,
- zajistit průběžné sledování zdravotního stavu památných stromů, v případě potřeby provést nutná opatření k jeho zlepšení (zdravotní řez, prosvětlení koruny, ošetření dutin, kontrola bezpečnostní vazby apod.),
- u evidovaných významných stromů (další stromy významné svou historií, vzrůstem, věkem či estetickým působením) dohodnout s vlastníkem jejich trvalé ponechání, poskytovat vlastníkům poradenství v případě ošetřování těchto stromů (zpracovat dle potřeby návrh nezbytného ošetření) a dohodnout provedení nutných zásahů vlastníkem nebo obcí,
- při ošetřování prosazovat aplikaci nových poznatků v oblasti biotechnických zásahů.

2.6. Rostlinná společenstva

Charakteristika problematiky

CHKO Poodří je jako nivní území typické zvýšeným výskytem vodních a vlhkomilných biotopů. Nejrozšířenější jsou luční společenstva, hlavně zaplavované psárkové, sušší ovsíkové a vlhké

pcháčově louky. Celá škála vodní a litorální vegetace je vázána především na početné rybníky, zčásti také na trvalé a periodické tůně nebo drobné vodní toky. Z mokřadních společenstev jsou nejrozšířenější porosty vysokých ostřic, které se rovněž vyskytují v terénních depresích luk.

Poodří má velice nízkou lesnatost, lesní enklávy zde dosahují necelých 10 %, většina lesů má zato přírodě blízkou druhovou skladbu. Jde především o potoční, tvrdé a měkké luhy, v terasách se vyskytují dubohabřiny. Nemalý význam v krajině mají též porosty mimolesní zeleně.

Dlouhodobý cíl

- zachovála rozmanitost biotopů a na ně vázaných rostlinných společenstev typických pro Poodří,
- přirozená druhová pestrost rostlinných společenstev.

Navrhované zásady a opatření

- zachovat nebo obnovit přirozený záplavový režim a vodní režim mokřadů, jako základní podmínku pro existenci mokřadních rostlinných společenstev aluviálních psárkových luk a lužních lesů (viz kap. 3.5.),
- zvýšit zastoupení dřevin přirozené druhové skladby v lesních kulturách, při obnově (a následné výchově) lesních porostů zachovat nebo zvyšovat procento stanovištně původních dřevin (viz kap. 3.1.),
- pečovat o cenné luční porosty, aby byla zachována plná diverzita jejich společenstev i druhů v prostoru i čase, zachování vhodného vodního režimu, pravidelná seč načasovaná podle typu společenstva při současném vyloučení dodatkového hnojení na vytipovaných lokalitách, a podporovat údržbu plošných lučních společenstev (viz kap. 3.2.),
- podporovat takové hospodaření v krajině, které umožní existenci mokřadů, tůní, mimolesní zeleně (např. osvěta vlastníků k dané problematice, vhodná údržba břehových porostů, umožněním rozlivů, revitalizací melioračních příkopů destabilizujících vodní režim nivy),
- udržovat a obnovovat tůně a mokřady,
- nekosením okrajů při údržbě zamokřených luk zemědělskými subjekty udržet stávající rozlohu terestrických rákosin (navrhovaná PR Mokřady Pustějovského potoka, PR Rákosina, lokalita Habeš nad PR Bažantula), docílit zavodnění rozsáhlejších rákosin minimálně na 50 % jejich výměry, vytvořit diverzifikované rákosiny s nezastíněnými tůněmi a vznikem setrvalých společenstev bezobratlých a vodní vegetace,
- zásahy do vodotečí provádět s ohledem na zachování jejich typických rostlinných společenstev,
- ve stávajících a nových rybníčních MZCHÚ uplatňovat zásady rybníčního hospodaření šetrného k přírodě (plůdkové rybníky, snížené rybí obsádky, vyloučení býložravých ryb, potlačování expanzivních druhů vodních makrofyt, částečné nebo úplné letnění rybníků se vzácnými druhy obnaženého dna),
- zabránit poškozování stávající mimolesní zeleně a provádět nové výsadby mimolesní zeleně,
- omezovat výskyt geograficky nepůvodních invazních druhů rostlin, šířících se především podél vodotečí nebo záplavami, a expanzivních druhů na rybnících (viz kap. 2.9.).

2.7. Významné druhy rostlin

Charakteristika problematiky

V CHKO Poodří se aktuálně vyskytuje 16 zvláště chráněných druhů rostlin a 3 zvláště chráněné druhy hub. Ve zvýšené míře jsou zastoupeny především druhy vyskytující se na rybnících, významné jsou populace zejména nepukalky vzplývající (*Salvinia natans*), úporu kuříčkovitého (*Elatine alsinastrum*), řečanky menší (*Najas minor*) a kotvice plovoucí (*Trapa natans*). Praktická ochrana většiny druhů spočívá v zachování jejich stanovišť a je uskutečňována údržbou jejich biotopů a bezprostředního okolí (viz kap. 2.6.).

Dlouhodobý cíl

- zachování diverzity rostlinných druhů v životaschopných populacích.

Navrhované zásady a opatření

- úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*): pravidelně letnit rybník s výskytem druhu v NPR Polanská niva, monitorovat, postupně empiricky stanovit optimální způsob manipulace s vodní hladinou,
- pravidelně provádět částečné letnění rybníků Kačírek a Velký Váček opožděným postupným napouštěním pro podporu druhů obnaženého rybníčního dna a na podporu šmele okoličnatého

- (*Butomus umbellatus*), zachovat přirozené občasně letnění rybníka Bartošovický horní v sušších sezónách,
- plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*): upravit hospodaření na rybníku s výskytem druhu (viz plán péče o PR Bažantula),
  - nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*): na vybraných plůdkových rybnících v MZCHÚ zachovávat dobrou průhlednost vody, vyloučit býložravé ryby, chránit příbřežní porosty rákosin,
  - kotvice plovoucí (*Trapa natans*): v podmínkách CHKO Poodří expanzivní druh na rybnících, nutno regulovat kosením počátkem července s vyhrnutím pokosené hmoty,
  - vodní makrofyta na rybnících chránit před opakovaným poškozováním při regulaci expanzivních druhů, podpořit jejich výskyt na přirozených lokalitách (prosvětlení vybraných trvalých tůň a omezení sportovního rybářství, viz kap. 3.4.),
  - pravidelně sledovat populace snadno zranitelných druhů s nízkou početností a omezeným výskytem, v případě negativních trendů zahájit záchranné kroky,
  - sledovat lokality dalších chráněných, vzácných a ohrožených druhů s cílem chránit je před možnou likvidací a poškozováním (např. zavážením, odvodněním nebo lesní těžbou),
  - v případě potřeby omezovat početnost populací expanzivně se chovajících druhů,
  - informovat vlastníky a nájemce o výskytu zvláště chráněných druhů a opatřeních na jejich ochranu.

2.8. Významné druhy živočichů

Charakteristika problematiky

Na území CHKO Poodří je v současné době potvrzen výskyt 158 zvláště chráněných druhů živočichů (podle kategorizace § 14 odst. 1 vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. a přílohy č. III této vyhlášky), přičemž v kategorii kriticky ohrožené je v CHKO evidováno 31 druhů živočichů, v kategorii silně ohrožené 81 druhů a v kategorii ohrožené 46 druhů. Osm druhů je předmětem ochrany EVL Poodří soustavy Natura 2000 (viz Rozbory Chráněné krajinné oblasti Poodří, kap. 3.4.2.).

Druhové složení a společenstva živočichů jsou obecně podmíněna existencí vhodných biotopů, jejichž charakter v CHKO Poodří je závislý zejména na hydrologickém režimu řeky Odry a převládajícímu způsobu zemědělského hospodaření v krajině.

Ačkoliv Poodří není biotopově příliš pestré území (prakticky chybí druhově nejbohatší stepní a lesostepní stanoviště), bylo zde v minulosti zjištěno překvapivě vysoké druhové bohatství fauny motýlů, pavouků i dalších bezobratlých živočichů. Do dnešního dne se zachovaly mimořádně hodnotné populace žábřonožky sněžní (*Siphonophanes grubii*) obývajících periodické tůně záplavového území. U doposud zaznamenaných druhů lučních bezobratlých došlo k značnému úbytku biodiverzity v důsledku plošného hospodaření a kosení v nevhodnou dobu.

Přírodě blízký stav ekosystémů údolní nivy Odry umožňuje výskyt a rozmnožování všech druhů obojživelníků, kteří zde mají geografický areál výskytu a vhodnou nadmořskou výšku. Vyskytují se zde i významné chráněné druhy ryb (piskoř pruhovaný, střevele potoční).

V příznivém stavu je i většina ptačích druhů. Fauna savců s významnými zástupci vydry říční a bobra evropského prokazuje, že Poodří funguje jako aktivní migrační koridor a zároveň poskytuje stabilní podmínky pro existenci zvláště chráněných savců, kteří vyžadují vyšší prostorové a potravní nároky.

Dlouhodobý cíl

- stabilizované a rozvíjející se populace vzácných a zvláště chráněných druhů živočichů a druhů soustavy Natura 2000,
- zachovalá a zlepšující se současná rozmanitost biotopů v prostoru a čase jako základní předpoklad druhové diverzity živočichů.

Navrhované zásady a opatření

- zajistit monitoring vybraných skupin živočichů, které jsou v CHKO dosud málo prozkoumané (zejm. bezobratlých, lesních a lučních druhů ptáků) – viz také kap. 2.13,
- realizovat navrhovaná managementová opatření pro níže vyjmenované klíčové druhy živočichů, které reprezentují záchovalost a kvalitu jednotlivých složek ekosystémů CHKO,
- chránit přirozené plošné rozlivy vázané na klimatické odchylky jednotlivých sezón, jako nezbytný předpoklad zachování mnoha cenných biotopů (periodické tůně, lužní lesy, aluviální louky),
- zachovat, udržovat a zakládat rozptýlenou zeleň v krajině – solitérní stromy, aleje, pásy křovin a remízky,

- zajistit ponechávání starých a odumřelých zejména listnatých stromů na vhodných lokalitách jako biotop ptáků a vzácného xylofágního hmyzu (vzájemnou dohodou s vlastníky a správci lesů na ponechání vybraných stromů v porostech včetně stromů dutinových) a pro zajištění kontinuity populací postupná dosadba vhodných druhů dřevin,
- zvýšit množství rozpadající se dřevní hmoty v lesních porostech, včetně ponechávání části vytěžené hmoty na místě,
- po dohodě s vlastníky a správci lesa usilovat o ponechání velké části lesních porostů v I. zóně samovolnému vývoji pro vytvoření vhodných podmínek pro vývoj řady vzácných druhů vázaných na tento typ prostředí,
- z hlediska ochrany brouků říčních břehů zachovávat co největší rozsah písčitých a šterkových lavic na řece Odře,
- zásahy týkající se vodních toků a ploch, na kterých se vyskytují zvláště chráněné druhy (vodní měkkýši, koryši, ryby /piskoř pruhovaný, ouklejka pruhovaná/, obojživelníci), realizovat v souladu s bionomií jednotlivých druhů, vyloučit negativní zásahy v povodí těchto toků,
- prosazovat a podporovat revitalizaci vodních toků (viz kap. 3.5.),
- ponechávat známé hnízdní stromy sov a dravců, v okruhu do 300 m kolem hnízda provádět zásahy v porostech mimo dobu hnízdění z důvodů eliminace vyrušování hnízdicích párů,
- zachovat a zlepšovat stav biotopů výskytu ohrožených druhů bezobratlých živočichů (zejména denních motýlů) a zajistit řízenou péči o vybrané lokality zejména v I. a II. zóně, na lučních lokalitách s význačnými druhy bezobratlých živočichů provádět mozaikovitě či postupné sečení oproti běžně používanému celoplošnému,
- zajistit nepřerušovanou kontinuitu říčních toků odstraněním příčných překážek na Odře (výstavba rybích přechodů, zejm. v Košatce n. O., ve Studénce a v Mankovicích),
- zajistit ochranu nejcennějších komplexů periodických tůň vyhlášením MZCHÚ (viz kap. 2.3.),
- chránit a obnovovat mělké luční tůně zarostlé vegetací, jako významný biotop bezobratlých živočichů (svinutce tenkého, vážek, vodních brouků) a obojživelníků, viz kap. 3.5.,
- zachovat a vybraným typem managementu zvyšovat početnost populace obojživelníků: na vybraných rybnících v MZCHÚ, zajistit pravidelný monitoring ohrožených rozmnožovacích lokalit a tahových míst obojživelníků (viz kap. 2.13.),
- trvalými technickými opatřeními usměrnit přístup veřejnosti na hráze, kde může docházet k ohrožení živočichů (např. hnízdicích nebo protahujících ptáků),
- pravidelně vyřezávat nálet na několika ornitologicky cenných ostrovních deponiích (např. PR Kotvice a PR Bartošovický luh),
- informovat vlastníky a nájemce o výskytu zvláště chráněných druhů a opatřeních na jejich ochranu.

Bližší ochranná opatření a zásady pro vybrané druhy živočichů:

Rak říční (*Astacus fluviatilis*)

- eliminace rizika znečištění vodního prostředí, např. neprovádět v místě výskytu zásahy do břehů a břehových porostů vodních toků, zachovat naplaveniny v toku (viz kap. 3.5.), posuzovat záměry na výstavbu domácích čistíček odpadních vod s přímým vypouštěním do recipientu vodních toků, tak aby nedošlo ke zhoršení čistoty vody v dotčeném toku, který je obsazený nebo potenciálně vhodný pro výskyt raka říčního (zejména znečištění sloučeninami dusíku a fosforu, které způsobují eutrofizaci vody a s tím spojené nežádoucí procesy změn ve vodním ekosystému a také zanášení toku jemnými naplaveninami, které likvidují místa úkrytů), prosazovat napojení ČOV na centrální kanalizaci obcí (viz kap. 3.7.),
- nepřenášet živočichy v rámci záchranných transferů na vzdálenější lokality z důvodů nebezpečí zavlečení račího moru.
- informovat rybáře o nebezpečích a způsobech přenosu račího moru (násady na rybnících by neměly pocházet z míst s jeho výskytem apod.)

Žábronožka sněžní (*Siphonophanes grubii*)

- ochrana přirozeného hydrologického režimu Odry, ochrana biotopů centrálních zdrojových populací vyhlášením MZCHÚ (viz kap. 2.3.), ochrana případně péče o periodické tůně v záplavovém území.

Svinutec tenký (*Anisus vorticulus*)

- budovat nové tůně nebo revitalizovat stávající tůně na nezastíněných stanovištích (viz kap. 2.4.).

Velevrub tupý (*Unio crassus*)

- zachování přirozeného charakteru toků bez regulací a migračních bariér,
- nezhoršit a pokud možno zlepšit (např. výstavbou vhodných čističek odpadních vod) současnou kvalitu vody ve vodních tocích.

Ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*)

- zachování společenstev aluviálních psárkových luk, jako přirozeného prostředí hostitelské rostliny šťovíku tupolistého (*Rumex obtusifolius*),
- na těchto loukách provádět mozaikovitou seč nebo zavést extenzivní pastvu bez kosení nedopasků.

Modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)

- u luk s výskytem modráška zajistit pravidelné kosení, v první seči nejpozději do 15. 6., druhou seč pak vynechat nebo posunout na září,
- velkoplošné louky kosit mozaikovitě,
- pro ochranu hostitelských mravenců *Myrmica rubra* na plochách s výskytem modráška je třeba nastavením žacího stroje zajistit výšku strniště nejméně 5 cm, aby nedocházelo k likvidaci mravenišť a nepoužívat technologie uhlazující půdní povrch (např. smyk).

Šídlatka brvnatá (*Lestes barbarus*), šídlatka velkoskvrná (*Lestes macrostigma*), vážka jarní (*Sympetrum fonscolombii*)

- ochrana biotopů – prosluněných drobných vodních ploch s vegetací a bez rybích obsádek.

Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)

- na lokalitách výskytu zachovat co nejvyšší počet starých stromů a odumřelého dřeva v přirozeném rozkladu.

Páchník hnědý (*Osmoderma eremita*)

- zachovat časovou kontinuitu výskytu dostatečného množství dutin na lokalitě,
- u lesních biotopů na vhodných lokalitách dávat přednost výběrnému způsobu hospodaření před velkoplošným, zachovat stojící dutinové stromy a zajistit větší věkovou a prostorovou diferenciaci lesa (používat pouze výběrný nebo clonný způsob hospodaření), pěstovat porosty v rozvolněném zápoji pro docílení většího oslunění kmenů starých stromů,
- na lokalitách podél vodních toků jsou vhodné pouze prořezávky a výřezy náletů, velmi vhodný je ořez vrb „na hlavu“,
- v případě alejí a solitérů je potřeba zamezit odstraňování silných větví s dutinami, v případě nutnosti kácení z bezpečnostních důvodů je nutné zajistit, aby skácené osídlené stromy byly ponechány jednu sezónu nedaleko místa výskytu.

Střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*)

- zlepšit migrační prostupnost toků
- u odběrných objektů nastavit výši minimálních zůstatkových průtoků se zohledněním individuálních charakteristik lokality minimálně v limitech směrných hodnot dle metodického pokynu MŽP
- zachovat kvalitu čistoty vodních toků, zejména před znečištěním komunálními odpady (pečlivě posuzovat záměry na výstavbu čističek odpadních vod a podporovat napojení obcí na veřejnou kanalizaci (viz kap. 3.7.)
- opatřeními ve volné krajině snižovat erozní splachy půd do vodních toků (např. posílením břehových porostů, zakládáním zasakovacích pásů, remízů v odlesněné zemědělské krajině) - viz kap. 3.5.

Parma obecná (*Barbus barbus*), podoustev říční (*Vimba vimba*)

- podporovat prostupnost vodních toků, především Odry, Lubiny a Ondřejnice, výstavbou rybích přechodů (viz kap. 3.5.), bránit vypouštění násady a plůdku z geneticky nepůvodního materiálu (viz kap. 3.4.).

Hořavka duhová (*Rhodeus sericeus*)

- podporovat revitalizace drobných vodních toků a vodních ploch v záplavovém režimu (viz také kap. 3.5.),
- pročištění melioračních kanálů provádět jen v odůvodněných případech, kdy není možné jiné řešení, při dodržení podmínek vyhovujících ochraně druhu – pouze částečné odbahnění se

zachováním vhodného životního prostředí pro vodní mlže podporovat jejich revitalizaci (viz kap. 3.5.),

- prostřednictvím důsledné ochrany vodních mlžů zajistit rozmnožování druhu.

Piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)

- na základě provedené studie a z ní vzešlých doporučení vypracovat komplexní program pro záchranu a posílení populace piskoře pruhované v CHKO Poodří ochranou a obnovou vytipovaných lokalit,
- zajistit vhodný vodní režim vytipovaných lokalit (viz kap. 2.4. a 3.4.),
- ve spolupráci s rybářskými společnostmi zajistit záchranu jedinců zachycených při výloveh rybníků a záchranu jedinců z vápněných lovišť před jarním napouštěním rybníků.

Čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*)

- zachovat komplexy zvodnělých starých lesních a lučních ramen a jejich přirozený vodní režim včetně povrchových rozlivů.

Čolek velký (*Triturus cristatus*)

- obnovit nebo prohloubit luční tůně odpovídající nárokům druhu v inundačním území, nejlépe v blízkosti vodních toků nebo trvalých poříčních tůní (zajištění dostatečně vysoké hladiny spodní vody v suchých obdobích), pokud možno vzdálené od rybničních soustav (přítomnost většího počtu zelených skokanů je nežádoucí z důvodu predace larev a juvenilních čolků velkých skokany),
- v EVL Kunín chránit před ničením a zavážením rozmnožovací lokality čolka a obnovovat a vytvářet nové tůně včetně případných úprav ve vodním režimu v okolí,
- zajistit cílenou reintrodukcí druhu z geograficky příbuzných silných populací do bioticky vhodných oblastí v Poodří.

Kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), **rosnička zelená** (*Hyla arborea*)

- pokračovat v péči o centrální zdrojové populace na rybničních MZCHÚ (plůdkové rybníky s litorálem zarostlým vegetací), zachovat přirozený záplavový režim rozsáhlých území, obnovovat luční tůně a mokřady s trvalou vodní hladinou a mělkým litorálem zarostlým vegetací.

Ropucha obecná (*Bufo bufo*)

- zachovat přirozený vodní režim rozmnožovacích lokalit, především mělkých lesních mokřadů v sousedství rybničních soustav.

Ropucha zelená (*Pseudepidalea viridis*)

- zachovat a dle možností obnovovat přirozený vodní režim osluněných mělkých příkopů a mokřadů na polích a loukách a v písčokovkách.

Skokan štíhlý (*Rana dalmatina*)

- zachovat v jižní části CHKO lesní komplexy tůní a jejich vodní režim.

Skokan ostronosý (*Rana arvalis*)

- zachovat a chránit rozsáhlé zamokřené plochy v lesích pod prameništi a v záplavovém území.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), **volavka popelavá** (*Ardea cinerea*)

- podrobně vyhodnotit vliv odstřelu na oba druhy a dopady potravních nároků druhů na rybí obsádky v CHKO a podle jeho výsledků regulovat další odstřel.

Bukač velký (*Botaurus stellaris*), **bukáček malý** (*Ixobrychus minutus*), **kvakoš noční** (*Nycticorax nycticorax*)

- vytvářet a chránit na rybnících, případně jiných vhodných lokalitách, vhodné hnízdní prostředí pro jednotlivé druhy,
- během výskytu na lokalitě omezit, či neprovádět jakoukoliv rušivou činnost, např. výkon práva myslivosti, a manipulaci (kolísání) s vodní hladinou, zejm. v MZCHÚ.

Čírka obecná (*Anas crecca*), **čírka modrá** (*Anas querquedula*), **ostralka štíhlá** (*Anas acuta*), **lžičák pestrý** (*Anas clypeata*), **zrohhlávka rudozobá** (*Netta ruffina*)

- na lokalitách výskytu zajistit stálou hladinu vody během hnízdění a dostatek zooplanktonu úpravou rybářského hospodaření (po dohodě s hospodařícím subjektem)
- omezovat vypouštění polodivokých kachen z odchovů a nepodporovat je umístováním hnízdních budek v MZCHÚ, kde jsou předmětem ochrany rybníční ekosystémy (viz kap. 3.3.).

Kopřivka obecná (*Anas strepera*)

- omezit pohyb veřejnosti po hrázích rybníků s významnými shromaždišti (zejm. v MZCHÚ),
- na klíčových rybnících z pohledu tahové zastávky či shromaždiště omezit počet honů za sezónu a intenzitu lovu v době tahu

Hohol severní (*Bucephala cangula*)

- podpořit hnízdění ochranou starých doupných stromů na rybnících v MZCHÚ,
- na lokalitách výskytu upravit rybářské hospodaření s cílem zachovat dostatek velkého zooplanktonu jako potravní základny hohola (menší rybníky).

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

- zajistit cílenou ochranu hnízdních lokalit a v období hnízdění zajistit dostatečně široké klidové pásmo,
- pravidelně monitorovat stav hnízdních párů viz kap. 2.13.

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

- důsledně posuzovat všechny rozvojové aktivity ovlivňující tento druh v hnízdních a potravních nárocích,
- zajistit údržbu hnízdišť (rákosin) před zarůstáním keřovitou vegetací a udržovat zvodnění okolí hnízd během období hnízdění (duben-červenec) z důvodů znepřístupnění hnízd potenciálním predátorům (prase divoké, liška obecná).

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), **kulík říční** (*Charadrius dubius*)

- v NPR Polanská niva omezit sportovní rybolov v úseku přirozeně meandrujícího toku Odry na písčitéch a štěrkových lavicích a v jejich okolí minimálně během hnízdění od dubna do července, kdy dochází zvýšeným pohybem k nadměrnému rušení druhu během hnízdění (viz kap. 3.4.).

Luční druhy bahňáků: **čejka chocholatá** (*Vanellus vanellus*), **vodouš rudonohý** (*Tringa totanus*), **bekasina otavní** (*Gallinago gallinago*), **břehouš černoocasý** (*Limosa limosa*)

- vybrat a vyhodnotit kvalitu potenciálních stanovišť na území CHKO vhodných pro návrat těchto druhů do Poodří, v případě nalezení možného řešení zavést potřebná opatření (ochrana a tvorba podmáčených bažinných míst) na vybraných lokalitách,
- provádět alespoň částečné letnění rybníků (zejména rybníky v NPR Polanská niva, Horní Bartošovický rybník v PR Bartošovický luh a rybník Kotvice v PR Kotvice).

Rybák obecný (*Sterna hirundo*)

- vytvoření vhodných hnízdních příležitostí na rybnících (např. při odbahňování zajistit tvorbu ostrůvků), zejm. na Podhorníku, Bezručí, Novém nebo Horním a Dolním Bartošovickém rybníku.

Chřástal kropenatý (*Porzana porzana*), **chřástal malý** (*Porzana parva*)

- zachovat rozsáhlejší porosty rákosu při okrajích rybníků na přechodu vody a souše (viz kap. 3.4.).

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

- zachovat přirozené meandrování toků a přirozený vodní režim z důvodu zachování vhodných hnízdních příležitostí
- během období hnízdění a vyvádění mláďat omezit, či neprovádět jakoukoliv rušivou činnost, např. výkon práva myslivosti, rybářství a rekreační aktivity v místech výskytu (zejm. v MZCHÚ, stanovení bližších ochranných podmínek v nově vyhlášených MZCHÚ)

Konipas luční (*Motacilla flava*), **bramborníček hnědý** (*Saxicola rubetra*), **bramborníček černohlavý** (*S. torquata*), **chřástal polní** (*Crex crex*)

- na lokalitách výskytu úprava péče o luční porosty, neprovádět hnojení a seče v době hnízdění, tj. od května do července,

- vyloučení seče až k okrajům vodních toků a ponechání nesečeného pásu o šířce 2–5 m.

Netopýr parkový (*Pipistrellus nathusii*), netopýr stromový (*Nyctalus leisleri*)

- prosadit ochranu jednotlivých stromů sloužících k úkrytům letních kolonií zejména doupných stromů (jednáním s vlastníky, výskyt především v lesních porostech).

Netopýr vodní (*Myotis daubentonii*), netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*)

- zachovat souvislé porostní stěny na hrázích mezi rybníky.

Bobr evropský (*Castor fiber*)

- monitorovat populaci v CHKO, viz kap. 2.13.
- ponechat samovolnému vývoji populaci bobra evropského na Odře,
- v případě významného konfliktu s obhospodařováním krajiny (lesů, luk) či konfliktu s jinými předměty ochrany je možné regulovat výskyt na konkrétních vybraných lokalitách na přítocích Odry
- osvětou veřejnosti informovat o biologii a významu bobra v krajině a o problematice škod způsobených bobrem, škodám primárně předcházet např. poskytováním informací o možnosti získat dotaci na určité preventivní činnosti z OPŽP 2017-2020, oblast podpory 4.2

Vydra říční (*Lutra lutra*)

- monitorovat výskyt a rozšíření vydry říční a dopady na rybí obsádky v CHKO (viz kap. 2. 13.).
- identifikovat hlavní místa střetu vyder, ale i dalších živočichů s dopravou a navrhnout potřebná opatření k jejich zabránění

2.9. Invazní a expanzivní druhy

Charakteristika problematiky

Invazní druhy rostlin představují v dané oblasti geograficky nepůvodní taxony, které se v území nekontrolovaně šíří. Často mají sklony vytvářet celé porosty a negativně tak ovlivňují původní vegetaci. Mezi nejproblematictější druhy patří v Poodří křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*) a slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*), které se významně podílejí na zarůstání poříčních společenstev, hlavně měkkých a tvrdých luhů, říčních náplavů a lemových společenstev. V posledních letech se v CHKO významně šíří zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), popř. zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*), které obsazují především ruderalní stanoviště (okraje polí, luk, plochy pod vedením vysokého napětí, lesní paseky, výsadby apod.), a taktéž se uplatňují v porostech podél vodních toků. K dalším problematickým invazním druhům patří netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a třapatka dřívá (*Rudbeckia laciniata*). Invazní charakter šíření mají i některé dřeviny, konkrétně javor jasanolistý (*Acer negundo*) či trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), nepřilís žádoucí je i výskyt nepůvodního dubu červeného (*Quercus robur*). Palčivým problémem je také napadení soliterních stromů, alejí, ale i stromů v lesních porostech, parazitickým jmelím bílým (*Viscum album*).

Likvidaci především výše uvedených invazních druhů je třeba řešit v celém povodí Odry (nejen v CHKO Poodří, ale i na všech vodních tocích do CHKO vstupujících).

Na rybnících s hospodařením šetrným k přírodě mají některé jednoleté druhy vodních makrofyt tendenci k expanzivnímu šíření a souvislému pokrytí celé plochy rybníka – například řečanka přímořská (*Najas marina*), kotvice plovoucí (*Trapa natans*), výjimečně i nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*). Důsledkem expanzí je potlačení ostatních předmětů ochrany a tendence k mnohačetnému opakování expanzí v důsledku nahromadění obrovského množství semen nebo výtrusů.

V CHKO Poodří se vyskytuje i blíže neurčené množství invazních druhů živočichů. V současné době největší problémy působí střevlička východní (*Pseudorasbora parva*) a karas stříbřitý (*Carassius auratus*), který s největší pravděpodobností zapříčinil vymizení původního karase obecného. Větší problémy lze očekávat s předpokládaným nárůstem populace norka amerického (*Mustela vison*), který může ohrožovat populace vodních bezobratlých, obojživelníků, ryb a vodních ptáků.

Dlouhodobý cíl

- úplné potlačení vybraných druhů v CHKO Poodří (křídlatky),
- hodnotné lokality bez invazních druhů a jejich ohnisek v blízkém okolí,
- rybníční ekosystémy bez masivního výskytu expanzivních druhů.

Navrhované zásady a opatření

- soustavně potlačovat výskyt všech druhů křídlatek (*Reynoutria* spp.) a slunečnice topinamburu (*Helianthus tuberosus*) na celém území CHKO, zaměřit se na hlavní ohniska výskytu, předcházet exponenciální fázi nárůstu jejich populací,
- na lokalitách ohrožených druhů a společenstev a v jejich okolí likvidovat další vybrané invazní druhy, např. třapatku dřípátou (*Rudbeckia laciniata*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*), netýkavku žláznatou (*Impatiens glandulifera*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), javor jasanolistý (*Acer negundo*), dub červený (*Quercus rubra*),
- zkoordinovat likvidaci některých vybraných invazních druhů s projekty mimo území CHKO (především křídlatky (*Reynoutria* spp.) a škumpa orobincová (*Rhus hirta*),
- sledovat stav výskytu jmelí bílého (*Viscum album*), zpracovat a realizovat opatření proti jeho šíření,
- monitorovat výskyt a likvidovat další invazní a expanzivní druhy rostlin na celém území CHKO, především na ochranněsky hodnotných lokalitách,
- rostlinné expanze na rybnících potlačovat každoročním kosením a vyhrnutím pokosené biomasy před dozráním semen vodních makrofyt s tendencí masivního šíření – kotvice plovoucí (*Trapa natans*), řečanka přímořská (*Najas marina*), případně nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*) – v ojedinělých případech i silnějšími obsádkami kaprů nebo amurů,
- hospodařit na rybnících takovými postupy a technologiemi, které co nejvíce potlačí negativní projevy stěvličky východní (*Pseudorasbora parva*) a karase stříbřitého (*Carassius auratus*),
- pokračovat v monitoringu výskytu norka amerického na území CHKO, konkretizovat jím působené škody, pro potlačení norka amerického a psíka mývalovitého (tyto druhy jsou predátory mnoha druhů živočichů a snůšek ptáků) spolupracovat s jednotlivými mysliveckými sdruženími při odchytu nebo odstřelu jedinců tohoto druhu,
- informovat vlastníky (správce) a nájemce o výskytu invazních a geograficky nepůvodních druhů, prováděných opatřeních a použití chemických prostředků na jejich likvidaci.

2.10. Neživá příroda

Charakteristika problematiky

Z geologického hlediska na povrch oblasti vystupují především nezpevněné pleistocénní a holocénní sedimenty – štěrkopíský kontinentálního ledovce, terasové písكوšťěrky, písكوšťěrky údolní terasy, sprašové a povodňové hlíny. Jediný skalní výchoz v CHKO Poodří se nachází v pravém nárazovém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou a Bernarticemi nad Odrou, kde jsou obnaženy jílovce veřovických vrstev.

Význačným geomorfologickým jevem je jedinečně zachovalá údolní niva a přirozeně meandrující koryto řeky Odry s mnohačetnými volnými meandry. Z morfoloického a hydrogeologického hlediska je rovněž zajímavý pravobřežní terasový svah s prameništi. Kolem pramenů vytékajících z vápnitých hornin se místy sráží pěnovec.

Ohrožením pro hydrogeologické poměry jsou investiční záměry na pravobřežní terase v průmyslové zóně v okolí letiště Mošnov. Po konzultacích RP SCHKO jsou navrhována a realizována opatření, která minimalizují vliv staveb na hydrogeologické poměry v CHKO Poodří.

Dlouhodobý cíl

- zchovalé přírodní pořiční procesy (dynamika řeky, geomorfologie říční nivy, profily běhových nátrží apod.) v celé CHKO (viz kap. 3. 5.), zchovalé hydrogeologické poměry oblasti,
- zchovalé všechny významné geologické lokality.

Navrhované zásady a opatření

- pro lokalitu Podlišťi zajistit odborné podklady analyzující zdejší geologický fenomén a na základě jejich vyhodnocení případně vyhlásit MZCHÚ,
- rekultivace pískoven, hlinišť a štěrkoven provádět tak, aby byla zachována, případně zvýšena biodiverzita stanovišť (viz též kap. 3.10.),
- chránit před poškozením geologicky významné lokality, evidované Českou geologickou službou, příp. je opatřit informačními panely,
- v rámci povolovacích procesů a regulace těžby nerostných surovin (souhlasy s vyhlášením nových dobývacích prostorů, souhlasy se zřizováním těžeben na nevýhradních ložiscích,

schvalování plánů přípravy, otírky a dobývání, schvalování plánů rekultivace) zajistit ochranu významných jevů neživé přírody (viz kap. 3.10.),

- spolupracovat s příslušnými úřady na posuzování a povolování rozsáhlých investičních záměrů na terasových plošinách (průmyslové zóny aj.) v blízkosti CHKO Poodří, jež by mohly negativně ovlivnit hydrogeologické poměry říční terasy.

2.11. Územní systémy ekologické stability

Charakteristika problematiky

Na území CHKO Poodří bylo vymezeno rozsáhlé nadregionální biocentrum Oderská niva a územím prochází jeden nadregionální biokoridor Chropyňský luh – Oderská niva.

Některé skladebné prvky regionálního a lokálního ÚSES jsou nefunkční nebo jen částečně funkční. Kostra ekologické stability v I. a II. zóně je většinou vyhovující, plní svou ekostabilizační funkci, naproti tomu ve III. a IV. zóně je kostra ekologické stability naprosto nedostatečná. Taktéž existuje rozdíl mezi méně stabilní jižní třetinou a zbytkem CHKO.

Pro území CHKO dosud existovala řada různých materiálů vymezujících lokální, či regionální ÚSES, jejichž superpozice naznačovala složitost situace. V roce 2013 provedla společnost AGERIS revizi a aktualizaci koncepčního vymezení územního systému ekologické stability (ÚSES) všech úrovní (nadregionální, regionální i místní) na území chráněné krajinné oblasti Poodří. Jako základ bylo vzato vymezení NRBC 92 Oderská niva zpracované v roce 2010 společností EKOTOXA pro AOPK a MŽP. Cílem díla bylo vytvoření jednotného a aktuálního podkladu pro rozhodování na úseku ochrany přírody a krajiny, při územně plánovací činnosti a při zpracování pozemkových úprav.

Dlouhodobý cíl

- plná funkčnost vymezených biocenter a biokoridorů,
- funkční propojení jádrových území CHKO (I. a II. zóna) s biokoridory směřujícími do území mimo CHKO.
- dokumentace ÚSES promítnutá do územních plánů obcí a pozemkových úprav,

Navrhované zásady a opatření

- definitivně zakotvit a schválit ÚSES ve všech územních plánech na území CHKO,
- podporovat zlepšování migrační propustnosti krajiny,
- podporovat vytváření prvků ÚSES v krajině (zejména na vhodných místech výsadbu mimolesní zeleně, remízů, mezí apod.), doplňovat kostru ekologické stability hlavně v těch částech CHKO, kde je tato kostra nedostatečná (rozsáhlé oblasti zemědělské půdy),
- zvýšenou pozornost věnovat péči o funkčnost prvků ÚSES, zajišťujících propojení CHKO či EVL s okolní krajinou: jde především o přirozené biokoridory vedoucí podél vodních toků a migrační koridory velkých savců.

2.12. Krajinný ráz

Charakteristika problematiky

Krajinný ráz je tvořen souborem přírodních i člověkem vytvářených podmínek daného prostoru, které v komplexu tvoří obraz dané krajiny. Jeho ochrana se týká nejen přírody samotné, ale v současné době zejména charakteru využívání zemského povrchu člověkem. Území CHKO Poodří není rozsáhlé ani výrazně členité. Je charakterizováno výskytem dvou základních krajinných typů, vlastní nivy Odry a říčních teras. Tyto krajinné typy se od sebe odlišují nejen přírodní charakteristikou ale i způsobem využívání území.

Aktuálně největším problémem s negativním vlivem na krajinný ráz CHKO jsou novodobé trendy ve výstavbě, která je soustředěna zejména na terasách Odry. Rozšiřování ploch nové individuální venkovské zástavby v zázemí Ostravy a Nového Jičína (suburbanizační zóny), nové stavby dopravní infrastruktury (dálnice D 1 a dálniční přivaděče) i rozsáhlé výrobní a skladovací haly (Suchdol nad Odrou, Studénka) ve spojení s negativními dominantami stávajících průmyslových a zemědělských areálů výrazně poznamenávají charakter krajiny tohoto regionu. Individuální výstavba je koncentrována především mimo CHKO Poodří, často však do pohledově exponovaných míst.

Průmyslové a skladové zóny se jako nové dominanty svým vzhledem a proporcemi nepřimykají ke stávající zástavbě, v otevřené krajině mohou vizuálně znehodnotit charakteristickou krajinnou scénu Poodří. Narušen může být krajinný ráz i v konkrétních případech při relativně malých zásazích, například umístováním výrazných staveb v exponovaných lokalitách.

Dále uvedená opatření platí obecně pro celé území CHKO, přičemž hlavní důraz je kladen na pohledově exponované plochy nebo nejhodnotnější území dle *Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří (Brychtová, 2007)*.

Dlouhodobý cíl

- zachovaný krajinný ráz Poodří.

Dílčí cíle

- uchování současného stavu krajinného rázu v místech se zachovalou krajinářskou hodnotou,
- obnova krajinných struktur typických pro Poodří,
- kultivace narušené krajiny v místech poškozených nevhodnými zásahy v minulosti.

Navrhované zásady a opatření

- při procesu tvorby a projednávání územních plánů obcí (resp. jejich změn) chránit volnou krajinu před zástavbou, novou výstavbu směřovat zejména do proluk v zastavěných částech obcí, v návaznosti na jejich urbanistickou strukturu,
- do nových územně plánovacích dokumentací zapracovat základní požadavky na ochranu krajinného rázu, vycházet při tom z odborné studie *Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří*; v území s vysokou hodnotou krajinného rázu a v architektonicky a urbanisticky hodnotných místech dbát na dodržování tradičních stavebních principů (zejména v obcích Jeseník n. O., Bernartice n. O., Mankovice, Bartošovice, Košatka),
- ve spolupráci se stavebními úřady usilovat o odstranění negativních dominant v krajině na pomezí CHKO Poodří nebo zmírnění jejich negativního vlivu na krajinný ráz – ozeleněním, změnou barevnosti apod. (zejména v obcích Nová Horka, Bartošovice, Kunín, Suchdol n. O., Jeseník n. O.),
- výstavbu dalších bodových a liniových prvků technického charakteru (např. nadzemní vedení VVN, stožáry mobilních operátorů) realizovat pouze v nezbytných případech, k jejich umístování využívat přednostně stávající objekty,
- umístování větrných elektráren směřovat mimo pohledově cenné horizonty CHKO Poodří,
- podporovat obnovu mozaiky drobných porostů a polí, doplňovat nelesní zeleň v krajině (v sídlech, podél komunikací, na hrázích rybníků),
- poskytovat aktuální informace a poradenskou činnost v oblasti krajinného rázu, vydávat články do obecních zpravodajů a regionálního tisku, které se týkají se krajinného rázu.

2.13. Monitoring, výzkum

Charakteristika problematiky

V CHKO Poodří byla doposud poměrně velká pozornost věnována výzkumu mechorostů a bezobratlých živočichů. Prakticky opomíjeny byly další skupiny bezcévných rostlin (řasy, houby). Poněkud méně inventarizačních průzkumů bylo zaměřeno na cévnaté rostliny a ptáky, pro ryby a savce byly publikovány studie postihující celé území CHKO. Množství prací bylo zpracováno i mimo stávající MZCHÚ, naopak údaje z některých MZCHÚ jsou dosud zcela nedostatečné.

Pravidelně probíhá monitoring rybníčních ekosystémů a jejich ptačích společenstev, v roce 2007 bylo zahájeno sledování evropsky významných druhů a biotopů.

Pro další zajištění následné péče o druhy, stanoviště i krajinu je nutné sledovat a vyhodnocovat prováděné managementové zásahy, stejně jako vliv dalších činitelů na cílovou biotu (hospodaření, sukcese apod.).

Dlouhodobý cíl

- ucelený přehled znalostí o aktuálním stavu rostlinných a živočišných druhů i jejich společenstvech, o jejich vývoji a dlouhodobějších změnách.

Navrhované zásady a opatření

- zajistit dostatečné podklady pro vyhlášení vybraných území v kategorii maloplošné zvláště chráněné území (PP a PR),
- zpracovat inventarizační průzkumy pro MZCHÚ a taxonomické skupiny, které nebyly dosavadními výzkumy pokryty, nebo pro něž jsou údaje již zastaralé, s návazností na potřebu zajištění dostatečného množství podkladů pro zpracování plánů péče,
- zajištění vyhodnocení stavu předmětů ochrany jednotlivých zvláště chráněných území a území soustavy Natura 2000,
- pokračovat v dlouhodobém monitoringu rybníčních ekosystémů,
- monitorovat výskyt ustupujících autochtonních druhů dřevin, prověřit možnosti jejich opětovného rozšíření (topol černý, jilm, řešetlák počistivý),
- mykologické inventarizační průzkumy zaměřit mimo území MZCHÚ také na oboru VFU, louky a pastviny,
- provádět monitoring vybraných zvláště chráněných a indikačních druhů rostlin a živočichů v CHKO, např. orientační monitoring vodních a mokřadních druhů v rámci monitoringu rybníků, podrobný monitoring úporu přeslenitého a kapradiníku bažinného, všech druhů, které jsou předměty ochrany EVL a PO, případně dalších druhů podle potřeby,
- při výzkumu území věnovat zvýšenou pozornost rostlinným taxonům, jejichž výskyt je z CHKO udáván, ale neexistuje k nim žádný herbářový doklad ani fotodokumentace,
- monitorovat společenstva vodních rostlin sv. *Magnopotamion*
- pokračovat v pravidelném ichtyologickém monitoringu a v monitoringu oživení rybářských revírů obzvláště s důrazem na piskoře pruhované,
- pokračovat v dlouhodobém monitoringu ptačích společenstev vodních ptáků v rámci pravidelných sčítacích termínů,
- pokračovat v pravidelných odchyťových a kroužkovacích akcích ACROCEPHALUS Poodří na Dolním Bartošovickém rybníku,
- podílet se na sledování evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000 a na sledování populací ptačích druhů – bukač velký, ledňáček říční, kopřivka obecná, moták pochop a jejich biotopů ve vyhlášené ptačí oblasti Poodří,
- zahájit plošné mapování výskytu ptačích druhů v CHKO Poodří,
- monitorovat hnízdní páry orlů mořských,
- monitorovat stav a vývoj populací kormorána velkého a volavky popelavé,
- monitorovat luční druhy živočichů, zejména platí pro luční druhy ptáků a motýlů se zřetelem k agroenvironmentálním opatřením určeným pro zemědělské subjekty,
- monitorovat populaci bobra evropského a vydry říční,
- monitorovat místa střetu živočichů především obojživelníků, vydry aj. s dopravou
- provádět monitoring invazních a expanzivních rostlinných a živočišných druhů (viz kap. 2.9.),
- na základě monitoringu definovat významné ohrožující faktory a stanovit vhodná managementová opatření pro jednotlivé druhy i celá společenstva (jako základní podklad pro praktickou ochranu přírody v území),
- vyhodnocovat vliv managementových opatření na cílové druhy či společenstva,
- monitorovat a vyhodnocovat dopady managementových zásahů na vegetační a zoologické poměry ve vybraných MZCHÚ,
- vytvořit a doplňovat botanickou a zoologickou nálezovou databázi ochrany přírody (NDOP), především se zaměřit na zvláště chráněné druhy,
- přebírat a doplňovat do databáze vědecké údaje a informace, získávané na území CHKO jinými institucemi,
- spolupracovat na vybraných výzkumných programech univerzit a ústavů AV, navrhnout témata diplomových prací vztahená k řešení dílčích problematik či získávání chybějících údajů,
- spolupracovat s dotčenými vlastníky pozemků (nemovitostí) na monitoringu a výzkumu,
- udržovat trvale přehled o výzkumných aktivitách na území CHKO, zejména v oblasti botanického, zoologického, hydrobiologického a obecně ekologického výzkumu,
- usměrňovat výzkumné aktivity, které se dotýkají zvláště chráněných území nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů, s cílem omezit riziko nadměrného rušení (např. v hnízdním období) nebo jiných zásahů do přirozeného prostředí,
- propagovat a publikovat dosažené výsledky z ochrany přírody v populárně naučných a vědeckých časopisech včetně prezentace na internetu,

2.14. Práce s veřejností

Charakteristika problematiky

Práce s odbornou i laickou veřejností je jedním z nástrojů péče o území CHKO Poodří. RP SCHKO dbá o dobrou informovanost a spoluprací se subjekty, které svou činností přímo ovlivňují stav krajiny (zástupci regionu, samospráv, zemědělci, rybáři), zajišťuje přednášky a exkurze pro studenty i pro širokou veřejnost, pořádá výstavy a vydává informační a propagační materiály. Významným nástrojem je terénní informační systém, jehož cílem je kromě informování návštěvníků také prevence poškozování přírody. AOPK ČR po stránce odborné a materiální (z národních dotačních programů) podporuje aktivity Domu přírody Poodří v Bartošovicích.

Práce s laickou veřejností bude zaměřena na 3 cílové skupiny – na děti a mládež, místní obyvatelstvo a návštěvníky oblasti. Každá skupina vyžaduje jiné přístupy, metody, formy a prostředky. Bude upřednostněn tvořivý přístup v interpretaci přírodního dědictví, doplněný profesionalitou v odborném vyjádření i technickém řešení.

Důležitou roli při kontrole dodržování předpisů na ochranu přírody plní stráž přírody, která zároveň slouží jako informační služba v terénu a zajišťuje pomoc při praktických opatřeních. Terénní službu zajišťuje skupina dobrovolníků ustanovených RP, SCHKO do funkce strážce nebo zpravodaje. Činnost stráže koordinuje RP SCHKO.

Dlouhodobý cíl

- partnerství a pozitivní spolupráce se zástupci regionu, samospráv obcí, vlastníky pozemků, zemědělci, rybáři, lesníky, regionálními neziskovými organizacemi, odbornými a vědeckými organizacemi,
- trvalý zájem veřejnosti o ochranu přírodních hodnot a o šetrné hospodaření s přírodními zdroji na území CHKO Poodří, podpora veřejnosti aktivitám RP SCHKO,
- změna veřejného mínění ve prospěch zachování mokřadních a nivních biotopů.

Navrhované zásady a opatření

- podporovat aktivity Domu přírody Poodří v Bartošovicích
- odborně spolupracovat na vybudování Ekocentra Poodří ve Studénce a podílet se (účastí odborníků) na jeho programech a projektech pro obyvatele Poodří,
- iniciovat a po odborné stránce podporovat využití části bývalého vojenského areálu „Koryta“ k účelům ekologické výchovy,
- v partnerství s Regionem Poodří a Společností přátel Poodří se podílet na přípravě některých titulů edice „Poodří“,
- spolupracovat se Společností přátel Poodří na vydávání časopisu Poodří,
- pokračovat ve vydávání tematických informačních materiálů,
- aktivně přispívat do místního, regionálního, případně i celostátního tisku, prezentovat se v pořadech v televizi a rozhlasu a na internetových zpravodajských serverech,
- průběžně udržovat naučné stezky zřízené RP SCHKO,
- vytvářet nové naučné stezky s cílem osvěty v ochraně přírody, využívat i moderní technologie,
- provádět údržbu stávajících informačních panelů a postupně doplňovat systém informačních panelů v CHKO (především u MZCHÚ),
- spolupracovat s jinými subjekty zřizujícími informační zařízení v terénu při zajištění odborné úrovně informací o přírodě a krajině CHKO,
- pořádat, aktivně se podílet nebo se účastnit akcí v regionu určených veřejnosti, kde lze prezentovat činnost RP SCHKO, principy ochrany přírody a krajiny, managementová opatření atd.,
- s podporou neziskových organizací, vlastních pracovníků a členů stráže přírody zajistit vzdělávací exkurze pro školy a odbornou veřejnost,
- aktivně zapojovat veřejnost na činnostech při ochraně přírody (např. úklidové akce, apod.),
- podporovat aktivity typu „geocaching“, jako vhodné formy aktivního turismu spojeného s naučnou a výchovnou funkcí.
- spolupracovat s odbornými a vědeckými organizacemi (ČSOP, ČOS, Ostravská univerzita, muzea apod.) pro zajištění výstupů uplatnitelných v ochraně přírody,
- organizovat pracovní setkání členů stráže přírody v CHKO ve formě školení a odborných terénních exkurzí, podporovat zvyšování odborné úrovně členů,
- omezit na co nejmenší míru rušení hnízdících ptáků motoristy (auta, motocykly, viz kap. 3.12.),
- navázat aktivní spolupráci s dalšími subjekty provádějícími kontrolní činnost v rámci CHKO (např. Rybářská stráž, Lesní stráž, Policie ČR aj.),

3. Lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny

3.1. Lesní hospodářství

Charakteristika problematiky

Lesy jsou v CHKO Poodří zastoupeny málo, tvoří necelých 10 % plochy a nevytvářejí plynule navazující větší celky (max. desítky hektarů). Všechny lesní porosty byly dlouhodobě obhospodařovávány, ale vzhledem k přírodním podmínkám v nivě Odry si velká část lesů zachovala přirozenou druhovou skladbu. K výrazným změnám druhové skladby na větší ploše došlo jen u lesů na terase Odry výsadbou smrku, případně výsadbou nepůvodních druhů topolů a jejich hybridů v lužních částech. Vlastnické poměry jsou v CHKO složité (velké množství drobných vlastníků, obce, státní lesy) s převahou státního majetku spravovaného několika lesními správami Lesů ČR.

Nejcennější lesní lokality jsou zařazeny do MZCHÚ nebo do I. zóny.

Hlavním problémem lesního hospodaření je změna charakteru některých částí lužního lesa v důsledku nižší hladiny podzemní vody a absence záplav. Došlo tak ke snížení rozmanitosti druhové skladby. V některých částech je třeba také při obnově z porostů odstranit dřívě vysazené nepůvodní severoamerické druhy topolů a nahradit je druhy původními. Nově se objevujícím problémem je chřadnutí jasanu ztepilého způsobené masivním šířením infekčního onemocnění spojeného s houbou *Chalara fraxinea*.

Dlouhodobý cíl

- druhově bohaté lesy s přirozeným vodním režimem, s přirozenou skladbou dřevin i podrostu a s dostatečnou přítomností odumřelého dřeva umožňujícího zachování biodiverzity organismů.

Dlouhodobý cíl je dále rozpracován podle zón ochrany přírody jako cílový stav lesa v horizontu obmýtí (120–140 let).

I. zóna

Lesy v I. zóně plní převážně mimoprodukční funkce, zejména slouží pro zachování biologické rozmanitosti. V I. zóně jsou cíleně pěstovány jen porosty stanovištně původních dřevin (listnáče v závislosti na stanovištích) a geograficky nepůvodní druhy se až na nepatrné výjimky nevyskytují. Lesní porosty jsou většinou skupinově, případně jednotlivě smíšené, druhově, věkově a prostorově diferencované, s vysokou ekologickou stabilitou. Při obnově lesních porostů je maximálně využívána přirozená obnova, umělá obnova je prováděna zejména pro udržení podílu dubu letního v porostech. V závislosti na ekologických nárocích dřevin jsou při obnově využívány výběrné principy, případně maloplošné obnovní prvky. V lesích běžně zůstává část odumřelého dřeva různých dimenzí pro udržení biodiverzity. Při obnovních těžbách by měly být v porostech s přirozenou dřevinnou skladbou ponechávány výstavky určené k fyzickému dožití. Část dřevní hmoty z těžeb - nekvalitní kmeny a těžební odpad jsou ponechávány na místě k přirozenému rozkladu, případně na hromadách v porostním okraji. Dřeviny a jejich zastoupení jsou při umělé obnově voleny podle přirozených dřevinných skladeb. Ve vybraných lesních porostech (v některých MZCHÚ) je les na základě dohody s vlastníkem (resp. správcem) ponechán zcela samovolnému vývoji, případně je hospodářská činnost vlastníků lesů usměrňována v návaznosti na cíle ochrany v jednotlivých MZCHÚ a jejich plány péče, a také v souvislosti se schvalováním lesních hospodářských plánů a osnov.

II. zóna

Ve II. zóně jsou pěstovány druhově bohaté, věkově a prostorově diferencované lesní porosty tvořené stanovištně původními dřevinami. V místech, kde je to možné, je využívána přirozená obnova porostů a skupinové seče, nebo clonné seče, jinak je zalesnění prováděno především uměle, výběrné principy se uplatňují pomístně. Náseky se využívají v případě přeměn porostů s nevhodnou druhovou skladbou, např. u přeměn nepůvodních topolových, či smrkových porostů. V lesích zůstává alespoň část odumřelého dřeva, při obnově jsou jednotlivé stromy nebo jejich skupiny ponechávány do fyzického rozpadu.

III. zóna

Ve III. zóně se pěstují porosty složené ze stanovištně původních druhů, obvykle se zjednodušenou porostní skladbou i strukturou. V závislosti na ekologických nárocích dřevin a stanovištních podmínkách se uplatňuje zejména umělá obnova.

IV. zóna

Zde se lesy vyskytují velmi málo, velká část se nachází v intravilánech jednotlivých obcí Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Kunín, Bartošovice, Petřvaldík. V rámci obnovy porostů by měly být preferovány druhy přirozené dřevinné skladby.

Střednědobé cíle a způsoby péče o lesy

Střednědobými cíli jsou zejména

- zvýšení druhové diverzity lesních ekosystémů,
- zvýšení podílu málo zastoupených dřevin z přirozených druhových skladeb, zejména jilmů, resp. zajištění genetického materiálu původních druhů topolů (topol černý),
- udržení nebo zlepšení kvality biotopů zvláště chráněných druhů v konkrétních porostech (biotopy páchníka hnědého),
- uchování nebo obnova porostních pláštíků.

Střednědobé cíle a způsoby péče o lesy jsou rozpracovány podle jednotlivých cílových hospodářských souborů, zón CHKO a aktuálního složení porostů v Rámcových směrnících péče o les (příloha č. 2), kde jsou také uvedeny údaje o době obmýtní a době obnovní pro lesy zařazené v I. zóně CHKO mimo MZCHÚ (dle § 2, odst. 3 vyhl. č. 64/2011 Sb.).

Střednědobé cíle budou naplňovány na základě spolupráce s vlastníky lesů a lesními hospodáři uplatňováním doporučení naplňujících cíle ochrany přírody v péči o lesní ekosystémy a podporou vhodných opatření s využitím příslušných dotačních programů.

Navrhované zásady a opatření

Podporované aktivity lesního hospodářství

- opatření na obnovu přirozeného vodního režimu lužního lesa (přirozené záplavy) v částech, kde došlo k jeho negativnímu ovlivnění v důsledku melioračních úprav (viz kap. 3.5.),
- podpora přirozené obnovy stanovištně původních dřevin a zakládání smíšených porostů stanovištně původních dřevin včetně ochrany proti zvěři,
- podpora výsadby (resp. podsadby, případně podsíje) vtroušených původních dřevin,
- podpora ponechání jednotlivých stromů a skupin na obnovované ploše k přirozenému rozpadu a ponechání určitého počtu doupných stromů, zlomů, vývrátů a souší v porostech při výchově,
- vyhledání lokalit s výskytem ohrožených druhů hub, rostlin a živočichů a zajištění jejich obhospodařování způsobem vedoucím k udržení populací (viz kap. 3.7., 3.8. a 3.13.),
- zmapování lesních porostů s výskytem jilmů a topolu černého, příp. jiných řídkce se vyskytujících domácích druhů stromů a keřů, a záchrana jejich genofondu včetně výsadeb na vhodných lokalitách v lesích,
- podpora zachování lesních okrajů, včetně keřového patra,
- podpora šetrných technologií s vazbou na jemnější způsoby hospodaření,
- preferování lesnických postupů v obnově lesních porostů, které nezpůsobují šíření invazních druhů rostlin, především clonný způsob hospodaření,
- po vyhodnocení funkčních a prostorových parametrů zvážit vymezení plochy vhodné k ponechání lesa samovolnému vývoji v PR Polanský les, případně jednat s vlastníkem o bezzásahovém režimu ve vybraných částech; v případě NPR Polanská niva již je uplatňováno ponechání lesa samovolnému vývoji v minulém plánu péče, který je ze strany vlastníka lesa, resp. hospodářského subjektu respektován,
- na vhodných lokalitách a v případě zájmu vlastníka podporovat méně obvyklé hospodářské postupy zaměřené na zvýšení biodiverzity (především pro hmyz), jako je pastva v lese či zavedení hospodářského tvaru lesa „nízkého“ a „středního“.

3.2. Zemědělství

Charakteristika problematiky

Třetinu plochy CHKO Poodří představuje orná půda, především v jižní a jihovýchodní části CHKO jde o velké půdní celky s intenzivním zemědělským hospodařením. Pěstovány jsou zejména obiloviny, řepka a kukuřice.

Trvalé travní porosty zabírají přibližně 27 % území CHKO, z valné většiny jde o nivní louky. Zemědělské společnosti i soukromí zemědělci je sečou strojovou mechanizací 2–3x do roka (senoseč v květnu–červnu, otava v srpnu–září a příležitostně i podzimní seč v říjnu). Hlavní sečení probíhá plošně, takto je v průběhu několika dní posekáno více než 75 % rozlohy luk.

Živočišná výroba je většinou koncentrována do zemědělských areálů a samostatně postavených objektů, zemědělci se zabývají chovem skotu pro produkci hovězího masa a mléka i chovem prasat. V současné době se rozšiřuje chov skotu s návratem k přírodnímu pastevnímu chovu dobytka.

Většina zemědělských subjektů hospodařících v CHKO je zapojena do agroenvironmentálních programů, využívá převážně dotační podpory z podopatření ošetřování travních porostů.

Komplexní pozemkové úpravy, které by měly zlepšit podmínky řady mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a vytvořit podmínky pro realizaci ÚSES, se zatím realizují v minimální míře.

Dlouhodobý cíl

- na území I. zóny udržované extenzivně obhospodařované trvalé travní porosty s rozptýlenou zelení,
- na území II. zóny udržované trvalé travní porosty a extenzivní pastviny s rozptýlenou zelení,
- na území III. a IV. zóny udržovaná otevřená zemědělská krajina s vysokým zastoupením mimolesní zeleně, luk a pastvin, rozčleněná drobnými krajinnotvornými prvky.

Navrhované zásady a opatření

- trvalé travní porosty na území CHKO obhospodařovat extenzivně (nehnojit průmyslovými hnojivy ani prasečí kejdou, neprovádět rychlou obnovu drnu přeoráním, nepoužívat herbicidy, nekosit okraje terrestrických rákosin při údržbě luk)
- podporovat údržbu luk; zajistit osvětu zemědělců k zapojení do agroenvironmentálních programů
- zavést diverzifikované a mozaikové hospodaření ve vztahu k potřebám lučních druhů živočichů
- údržbu podmáčených luk v blízkosti hnízd motáka pochopa směřovat mimo období hnízdění (duben-červenec)
- chránit kvalitní luční společenstva před jejich degradací a trvalým zamokřením a, v odůvodněných případech podporovat zachování ustáleného vodního režimu (a obhospodařovatelnosti) luk obnovou či údržbou mělkých odvodňovacích stružek, jejichž funkce je ohrožena např. zanášením sedimenty nebo zarůstáním vegetací
- podporovat opětovné zatravnění pozemků evidovaných jako trvalé travní porosty, které jsou neoprávněně obhospodařovány jako orná půda
- podporovat údržbu a obnovu stávající zeleně rostoucí mimo les, včetně starých stromořadí i starých ovocných sadů
- podporovat výsadby ovocných stromů v krajině, vytipovat vhodné odrůdy pro obnovu
- v rámci projektů komplexních pozemkových úprav podporovat vytváření dostatečného prostoru pro umístění a realizace navržených prvků ÚSES (biokoridory a interakční prvky), prosazovat výsadby liniové i skupinové zeleně (viz kap. 2.11.)
- zalesňování ZPF je možné jen ve III. a IV. zóně a to na pozemcích orné půdy nebo kulturních travních porostů, zachovat rozsáhlé luční plochy atraktivní pro ptáky právě z důvodu jejich rozměrů a chránit je před fragmentací
- pěstování energetických plodin a rychle rostoucích dřevin je možné pouze výjimečně po komplexním vyhodnocení hodnot lokality, s omezením na III. a IV. zónu a za podmínky důsledné ochrany před šířením těchto rostlin mimo vymezené pozemky a s výhradním využitím geograficky původních druhů
- snížit splachy ornice do vodního recipientu (zalučnění a zalesnění niv, zasakovací pásy, výsadby dřevin)
- polní hnojiště a silážní jámy zřizovat jen výjimečně a to pouze ve IV. zóně na místech vodohospodářsky bezpečných a s potřebnými opatřeními k zabránění kontaminace vod a níže ležících cenných přírodních biotopů
- výstavbu samostatných zemědělských objektů směřovat do IV. zóny s přednostním využitím stávajících budov a již zastavěných ploch; nutné je vhodné ozelenění (viz též kap. 2.12.)
- podpořit odstranění nevyužitých zemědělských staveb, které negativně ovlivňují krajinný ráz oblasti
- zvyšovat informovanost zemědělsky hospodařících subjektů, podporovat jejich zapojení do agroenvironmentálních programů
- spolupracovat s obcemi a majiteli pozemků při čerpání dotací z krajinnotvorných programů

3.3. Myslivost

Charakteristika problematiky

Území CHKO Poodří není z hlediska zastoupení druhů zařazených mezi zvěř příliš pestré. Ze spárkaté zvěře se volně ve větší míře vyskytuje pouze srnec obecný. V poslední době se častěji objevují větší skupinky prasete divokého. Z drobné zvěře je nejčastější zajíc polní a bažant obecný.

Ovlivnění provozu myslivosti je nesnadné, většina honiteb zasahuje do CHKO Poodří jen zčásti. Objevují se i nepůvodní druhy jako je např. psík myvalovitý.

Stavy srnčí zvěře působí lokálně okusem škody na lesních porostech a blokují tak přirozenou obnovu. Mnohem problematičtější je prudce narůstající početnost prasete divokého, jejich činností dochází lokálně k poškozování lučních porostů, tůní s obojživelníky, hrází rybníků (Horní bartošovický rybník) a k predaci vajec a mláďat zejména mokřadních druhů ptáků.

Myslivost se v CHKO Poodří dostává do střetu s ochranou přírody při vypouštění kachen z polodivokého chovu, které způsobuje vytlačování vzácnějších druhů vodních ptáků z jejich přirozeného prostředí. Významné škody na lesních porostech jsou patrné v oboře Kunín, která slouží k intenzivnímu chovu dančí zvěře, která v mladých lesních porostech škodí převážně vytloukáním a loupáním. Oplocení obory zároveň tvoří překážku omezující přirozený migrační pohyb živočichů. S provozem bažantnice, která zde byla již před vznikem CHKO a před vyhlášením PR Bartošovický luh, je nutno počítat i do budoucna, RP SCHKO se vyjadřuje k počtu chovaných bažantů a k termínům jejich vypouštění podle bližších ochranných podmínek PR.

Do kolize s ochranou přírody se dostávají i obvyklé podzimní lovy kachen. Tyto lovy mohou probíhat od 1. 9. do 31. 11., což se kryje s dobou shromažďování vodních ptáků na tahu. V tomto období je potřeba z pohledu ochrany přírody a potřeb některých předmětů ochrany ptačí oblasti a přírodních rezervací zachovávat na vybraných rybnících klid.

Dlouhodobý cíl

- výkon práva myslivosti nekolidující se zájmy ochrany přírody v CHKO.

Navrhované zásady a opatření

- ve spolupráci s orgánem státní správy myslivosti a jednáním s vlastníky a uživateli honiteb vyloučit vypouštění odchovaných polodivokých kachen a umístování budek na rybnících ve správě AOPK ČR,
- zajistit ochranu migrujících vodních ptáků v rámci CHKO omezením a snížením intenzity lovu tzv. "vodní pernaté zvěře" (zejm. ve vyhlášených MZCHÚ s rybníky),
- dosáhnout snížení stavů prasete divokého (z důvodu predace na zemi hnízdících ptáků),
- monitorovat výskyt a rozšíření zvěře ve vztahu k možným negativním vlivům na předměty ochrany CHKO, spolupracovat s mysliveckými sdruženími na redukci zvýšeného stavu prasete divokého a srnce obecného
- účastnit se jednání o zařazení honiteb do jakostních tříd, o stanovení normovaných stavů, výši plánů chovu a lovu a plánů péče o zvěř,
- dosáhnout provozování myslivosti bez přikrmování zvěře na území MZCHÚ (příp. v jejich ochranných pásmech), spolupracovat s mysliveckými hospodáři na odstranění krmných zařízení v MZCHÚ (příp. v jejich ochranných pásmech).

3.4. Rybníkářství a sportovní rybářství

Rybníkářství

Charakteristika problematiky

Rybníkářství má v oblasti dávnou tradici. Dnes je v CHKO Poodří 68 pravidelně obhospodařovaných rybníků, většina z nich se nachází v některé z 8 rybníčních soustav. Souhrnná plocha rybníků činí přibližně 770 ha (9,4 % území CHKO). Rybníky v Poodří jsou přirozeně eutrofní, vhodné k chovu kapra jako hlavní ryby. Jako vedlejší druhy bývají vysazováni lín, cejn, štika, candát, sumec, tolstolobik bílý, tolstolobec pestrý, místy i amur bílý.

V dlouhodobém horizontu je na různých rybnících v CHKO Poodří uplatňována rozdílná intenzita hospodaření: na rybnících ve stávajících nebo připravovaných MZCHÚ se dlouhodobě hospodaří způsobem šetrným k přírodě, z důvodu předcházení rostlinným expanzím musejí být i zde do hospodaření občas zařazeny kratší etapy s vyšší intenzitou chovu ryb. Plůdkové rybníky s mělkým, vegetací zarostlým litorálem jsou bez velkých a dravých ryb, proto jsou také velmi vhodným prostředím pro mnohé obojživelníky.

Velký význam pro hospodaření na rybnících v MZCHÚ má skutečnost, že jsou ve správě AOPK, nebo jsou do správy AOPK převáděny. To umožňuje aplikovat účinná managementová opatření, vedoucí k zachování rozmanitosti biotopů na všech rybníčních soustavách.

Dlouhodobý cíl

- zachovat v MZCHÚ přírodě blízké rybníční ekosystémy s druhově bohatou florou a faunou a s výskytem stabilních populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, rybníky v MZCHÚ v I. zóně CHKO ve správě AOPK a ve vyhovujícím technickém a právním stavu
- na rybnících ve II. zóně příbřežní pásy nebo ostrůvkovité porosty rákosin nebo jiných vodních rostlin, krajinářsky hodnotné hráze s porosty dřevin blízkými přirozeným společenstvům a bohatá společenstva živočichů
- trvalá prosperita dostatečně početných zdrojových populací zvláště chráněných vodních a mokřadních rostlin, obojživelníků a dílčích populací evropsky významných ptáků vázaných na rybníky
- nejcenější lokality na rybníčních soustavách vyhlášené za MZCHÚ

Navrhované zásady a opatření

- vyhlásit PR Jistebnické mokřady (viz kap. 2.3.)
- důslednou péčí o technický stav a ekosystém rybníků (vodních děl) ve správě AOPK ČR zajišťovat udržení či zlepšení stavu biotopů a chráněných fenoménů v lokalitě
- na rybnících v MZCHÚ hospodařit způsobem šetrným k přírodě: regulace intenzity na rybnících (prevence masového rozvoje expanzivních druhů), výraznější omezení a speciální postupy na malých rybnících (péče o vodní makrofyta jako nejcitlivější složku ekosystému – např. plavín štítnatý, úzkolisté rdesty ap.).
- na rybníku Bartošovický horní zachovat vodní režim nebeského rybníka z důvodu ochrany rostlinných společenstev obnaženého dna (předmět ochrany EVL Poodří) za suchých sezón
- na rybnících v NPR provádět ve většině sezón pozdní napouštění s pozvolným zaplavováním zarostlého litorálu, na Zimním rybníku úplné letnění přibližně každé 4 roky
- provádět regulaci expanzivních porostů kotvice plovoucí kosením s vyhrnováním pokosené hmoty (viz kap. 2.9.)
- zachovat emerzní litorální porosty a porosty rákosu v dostatečném rozsahu jako významného biotopu řady živočichů
- provádět každoroční komplexní monitoring stavu rybníčních ekosystémů a hospodářských zásahů jako podklad pro posouzení vhodnosti způsobu hospodaření, případně pro jeho dočasnou nebo trvalou změnu ve prospěch předmětů ochrany (viz také kap. 2.13.)
- při opravách hrází v I. a II. zóně důsledně požadovat soulad parametrů na opravovaných částech s rozměrovými parametry navazujících úseků (výška, šířka, sklon svahů) a povrchovou terénní úpravu přírodními materiály
- na rybnících ve II. zóně zachovávat polointenzifikační chov ryb (ve smyslu metodických materiálů MŽP ČR)
- odbahňování rybníků v I. a II. zóně provádět tak, aby byl obnoven litorál (např. sklon svahů 1:4 nebo pozvolnější), přitom nevytvářet deponie v rybnících nebo jejich okolí a vyloučit ukládání (zaorání) materiálu na zemědělských pozemcích v CHKO
- při obnově litorálu po odbahnění rybníků ponechat v první sezóně o 60 cm sníženou hladinu vody, dokud obnažené svahy nezarostou vegetací, hladinu pak jen zvolna zvyšovat, tak aby nejméně polovina výšky tvrdých porostů byla stále nad vodou
- pravidelně vyřezávat nálet na vybraných ostrovních deponiích v I. a II. zóně (viz kap. 2.8.)
- kosení rákosin provádět mimo dobu hnízdění ptactva (viz kap. 2.4. a 2.8.)
- v období hnízdění či tahu ZCHD ptactva (zejm. předmětů ochrany PO) omezit přístup veřejnosti na vybrané hráze v I. a II. zóně CHKO, zejm. MZCHÚ (viz kap. 2.8.)
- dohodou s vlastníky a nájemci omezit na potřebnou dobu kolísání vodní hladiny na rybnících s hnízdními lokalitami vodního ptactva
- chránit a pečovat o porosty dřevin, blízké přirozeným společenstvům, na vybraných hrázích rybníků

Sportovní rybářství

Charakteristika problematiky

Současná druhová skladba rybích společenstev v tocích a tůních na území CHKO je druhotně pozměněna zarybňováním hospodářsky významnými druhy ryb, případně náhodným či záměrným vypouštěním nepůvodních druhů ryb nebo jejich úniky z rybníků. Vyskytují se zde významné chráněné druhy (piskoř pruhovaný, vranka obecná, střevle potoční, ouklejka pruhovaná), i druhy nepůvodní a invazní (střevlička východní, karas stříbřitý), které mohou mít negativní vliv na původní faunu.

Do CHKO Poodří zasahuje celkem 16 rybářských revírů. Převažují revíry mimopstruhové na Odě a jejích přítocích a na poříčních tůních (12 revírů). Pstruhové revíry jsou tvořeny pouze krátkými

úseky drobnějších přítoků před jejich ústím do Odry (4 revíry). Na žádném z toků v CHKO nejsou vymezeny chráněné rybí oblasti

Poříční tůň jsou významnými potenciálními biotopy piskoře pruhovaného a prioritního naturového stanoviště typu *Magnopotamion*. Lokality jsou díky přirozenému záplavovému režimu v horizontu několika desetiletí poměrně stabilní, avšak u uměle odstavených ramen je proces zazemňování a degradace (případně vysychání) zrychlený a jejich využitelnost pro potřeby rybaření se snižuje nebo mizí: to přináší zvýšený tlak na intenzitu využívání zbývajících lokalit. Na všech rybářsky využívaných tůních je kaprovitými rybami a někdy i záměrně rybáři poškozováno rostlinstvo – především ponořené a natantní měkké druhy s výjimkou stulíku žlutého.

Dlouhodobý cíl

- přirozeně vysoká početnost a druhová pestrost místních druhů ryb a zachovaný rozsah jejich přirozených biotopů a trdlišť
- rozmanité biotopy stojatých vod a litorálních stanovišť s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů
- zachovaný přirozený vodní režim Odry, jejích přítoků a poříčních tůní, přirozená členitost břehů a dna, migrační propustnost toků a diverzita průtokových charakteristik
- vybrané poříční tůně a nejcennější úseky toků s hodnotnými přírodními společenstvy rostlin a živočichů bez rybářského využívání
- životaschopná populace piskoře pruhovaného v poříčních tůních

Navrhované zásady a opatření

- dohodou s rybářskými subjekty dosáhnout zlepšení podmínek prostředí pro vodní organismy v tocích (neprovádět nasazování z hlediska ochrany přírody nepůvodních druhů ryb do rybářských revírů a prosazovat využívání druhů původních, především z místních populací nebo jednoho povodí; zamezit vysazování nadměrného počtu ryb do toků)
- na přirozeně meandrujícím toku Odry v k.ú. Polanka nad Odrou (I. zóna CHKO, NPR Polanská niva) po projednání s MRS omezit sportovní rybolov a přístup ostatní veřejnosti (viz kap. 2.8.)
- v rámci záměrů na obhospodařování trvalých poříčních tůní a slepých ramen mimo rybářské revíry (zarybňování, umělé prohlubování a rozšiřování za účelem chovu ryb, zvyšování vodní dotace) zohlednit potřeby přirozených rostlinných společenstev a volně žijících živočichů vázaných na danou vodní plochu
- navrhovat a podílet se na zprůchodnění příčných překážek na tocích (zejména v Košatce, Studénce a Mankovicích)
- podílet se na reintrodukcii původního druhu podoustve říční (*Vimba vimba*) na horním toku Odry
- chránit porosty vodních makrofyt a vyloučit vysazování sumců do lokalit s (potenciálním) výskytem piskoře pruhovaného
- obnovené či nové tůně a tůně ve správě AOPK nezařazovat do rybářských revírů a nezarybňovat

3.5. Vodní hospodářství

Charakteristika problematiky

Osou CHKO a zároveň nejvýznamnější řekou je Odra, která zde spolu se svými menšími přítoky přirozeně meandruje a vytváří řadu periodických tůní a odstavených i periodicky protékaných bočních ramen. Její přirozeně rozkolísaný vodní režim umožnil vznik a existenci údolní nivy s mozaikou lužních lesů, poříčních tůní, močálů i rybníků a s unikátní flórou i faunou.

Na území CHKO je tok jen místy technicky upraven (směrové úpravy, kamenné opevnění, lokální ohrázení apod.) a nachází se zde několika významných jezů (pro vodní živočichy těžko migračně propustných).

Území je potenciaálně ohroženo především modifikací průtokového režimu povrchových vod (odběry, přehradou mimo CHKO) a potenciálním nárůstem odběru podzemních vod při nedostatečné znalosti kvantitativních charakteristik podzemních vod. Významnými faktory jsou i snahy o zastavování nivy a zátopového území a případné znečištění toků. Dosud trvajícím hrozbou je snaha o prosazení stavby kanálu Dunaj-Odra-Labe, a stavby skladovacího a průmyslového komplexu na říční terase mezi Novou Horkou a Albrechticemi.

Řada obcí (např. Pustějov, Studénka, Albrechticky, Suchdol nad Odrou) dosud nemá uspokojivým způsobem vyřešeno čištění odpadních vod. Zhoršená, místy až zcela nevyhovující

kvalita vypouštěných vod má výrazný negativní vliv na vegetaci i živočišnou složku nejenom v drobných vodních tocích, ale i v porostech a mokřadech v jejich okolí.

Dlouhodobý cíl

- zachovalý, přirozený a přírodě blízký tok Odry a jejích přítoků vyvíjející se v souladu s určujícími faktory prostředí a plnící všechny své geosystémové funkce
- zachovaný přirozený režim rozsáhlých povrchových rozlivů v inundačním území a obnovený vodní režim významných dílčích lokalit
- zachovaný vodní režim drobných stojatých vod, rybníků, pramenišť a navazujících mokřadů
- povrchová voda v tocích a tůních čistotou odpovídající přírodním podmínkám, bez komunálního, průmyslového nebo zemědělského znečištění

Navrhované zásady a opatření

- zajistit zadání hydrogeologické studie vodárenského využití podzemních vod, s cílem zjistit možnosti takového odběru podzemních vod, aby nedošlo k ohrožení nebo poškození vodního režimu Odry a cenných přírodních ekosystémů, včetně dopadu na předměty ochrany EVL a PO Poodří a zajistit zadání studie řešící změnu vodního režimu ve vazbě na zástavbu na území CHKO i mimo CHKO, které s vodním režimem údolní nivy řeky Odry souvisí
- prověřit (odbornou studií) ve spolupráci se správcem toku možnosti revitalizace upravených částí koryta řeky Odry
- v rámci procesu územního plánování chránit dostatečný prostor pro vodní tok, říční nivy a jiná přírodní území významná z hlediska rozlivu povodňových vod před další urbanizací, stávající nevhodné způsoby využití těchto území postupně eliminovat
- na vybraných úsecích Odry, jejích přítoků nebo periodicky protékáných ramen umožnit obnovu procesu přirozeného překládání koryta
- ochránit přirozený charakter a zachovat živý proces samovolného vývoje a tvorby meandrů řeky Odry a dosud zachovaných částí jejích přítoků
- prosazovat stavbu rybích přechodů, odstraňování migračních překážek a postupné zlepšování průchodnosti toku Odry pro vodní živočichy (viz kap. 2.8.)
- prověřit (odbornou studií) přínos odstranění migračních bariér na Mlýnské strouze
- ve spolupráci se správcem toku (Povodí Odry) iniciovat či realizovat odstranění staveb, které nemají význam pro protipovodňovou ochranu sídel a narušují přirozený charakter toku (např. torza hrází, prahů a zpevnění břehů)
- prosazovat takové využívání ZPF, včetně podpory vhodných agrotechnických metod, aby nedocházelo ke snižování kvality povrchových i podzemních vod, případně došlo k jejímu zlepšení (viz kap. 3.2.)
- při péči o břehové porosty prosazovat jejich zachování v maximální míře, průběžnou obnovu (při respektování geografické původnosti dřevin) a postupné zvyšování jejich druhové a věkové diverzity při respektování ekologických a estetických hledisek
- důsledně kvalifikovaně posuzovat veškeré záměry, které by mohly významným negativním způsobem modifikovat vodní režim v CHKO
- na vhodných lokalitách provádět či podporovat revitalizace nebo obnovu drobných vodních toků a mokřadů (zejména tok Bílovky a navazující lokality, Hrabětický potok, koryta Ondřejnice a Sedlničky)
- obnovit přírodě blízký vodní režim v PR Polanský les, dále v systému paralelních koryt Slaňáky a navazujících lokalitách, obnovit přírodě blízký vodní režim tůní a mokřadů v k. ú. Pustějov
- prohlubování melioračních příkopů a drobných vodních toků umožnit na místech, kde nefunkčnost odvodňovacích zařízení může docházet k výraznému podmáčení hodnotných lokalit z hlediska ochrany přírody, které později vede k neobhospodařování a následně k jejich degradaci
- iniciovat a podporovat odstraňování melioračních děl v CHKO i na území mimo CHKO, které s vodním režimem údolní nivy řeky Odry souvisí, a jejich náhradu protierozními a retenčními opatřeními na místech, kde odstraněním vodních děl nedojde k takové změně hydrologického režimu, který by vedl z hlediska ochrany přírody k její výrazné degradaci
- v odůvodněných případech podporovat zachování ustáleného vodního režimu obnovou či údržbou mělkých odvodňovacích stružek, jejichž funkce je ohrožena např. zanášením sedimenty nebo zarůstáním vegetací
- předcházet konfliktům se zemědělci, případně dalšími subjekty s vlastnictvím aktivních úseků meandrového pásu a lokalit s aktivními či potenciaálními břehovými nátržemi pravidelnou komunikací s dotčenými subjekty, případně výkupem pozemků

- v partnerství se správci toků, obcemi a zemědělci podporovat opatření, přispívající současně k protipovodňové ochraně a zvýšení retenční schopnosti nivy Odry, jejich přítoků a navazujícího území
- podporovat opatření v blízkosti terasového svahu směřující k omezení eroze a posílení retenční schopnosti krajiny navazující na nivu Odry
- podporovat snahy obcí o vybudování čistíren odpadních vod
- pravidelně sledovat stav přírodních ekosystémů, které mohou být ovlivňovány provozem ČOV a v případě zjištění negativního ovlivnění biotopů vypouštěním odpadních vod a splachy jiných odpadů kontaktovat příslušné orgány státní správy
- zachovat a obnovovat tůň jako biotop ohrožených druhů živočichů
- jakékoliv záměry představující zásah do vodních toků a jejich manipulačních pásem předem projednávat s vlastníky pozemků a správci toků (např. revitalizace)

3.6. Výstavba

Charakteristika problematiky

Charakter zástavby a kultivace nivy člověkem jsou spoluurčujícím prvkem, vytvářejícím specifický ráz celého CHKO Poodří. Typickou podobou sídel a krajiny ovlivnily významně pravidelné jarní záplavy. Původní jádro obcí se rozkládalo na pahorcích sprašových říčních teras.

Půdorys pooderských obcí je převážně údolní lánový. Typickými dominantami tradiční zástavby CHKO Poodří jsou kostely nebo krajinářsky hodnotné zámecké areály (Kunín, Bartošovice). Zemědělské statky, pro oblast Moravského Kravařska příznačné, nejsou v mnoha případech plnohodnotně využívány a bez potřebné rekonstrukce chátrají. Typickým materiálem tradiční architektury v Poodří je cihla.

Výhodná poloha Poodří v blízkosti města Ostravy determinuje zvýšenou poptávku investorů po výstavbě nových rodinných domů. V procesu zpracovávání územních plánů nebo jejich změn jsou vymezovány nové plochy pro výstavbu, často nerespektující urbanistickou strukturu obce. Suburbanizace probíhá od devadesátých let minulého století, nová architektonicky nesourodá zástavba přispívá k degradaci stavebního rázu obcí a snižuje jejich architektonickou a estetickou hodnotu v dnešní kulturní krajině. Výrazně mohou obec poznamenat i necitlivé stavební úpravy, přístavby a nástavby stávajících objektů, zejména v částech architektonicky cenných.

Dlouhodobý cíl

- rozvoj obcí respektující tradiční venkovskou zástavbu Poodří,
- uchování volné krajiny bez zástavby.

Navrhované zásady a opatření

- již ve fázi připomínkování návrhů zadání ÚPD uplatňovat principy a cíle ochrany přírody a krajiny, při zpracování územního plánu řešit krajinu jako celek, zohledňovat, případně navrhovat nové plochy pro zachování nebo posílení ekologické stability krajiny; při navrhování ploch s jinou funkcí respektovat limity ochrany přírody a krajiny a podpořit přírodní funkce krajiny (prostupnost krajiny včetně migrační prostupnosti vodních toků, zachování a posílení přirozených retenčních funkcí apod.),
- při ochraně dochované hodnoty krajinného rázu vycházet mimo jiné z doporučení dle zpracovaného *Preventivního hodnocení krajinného rázu v CHKO Poodří* a podmínky ochrany krajinného rázu zapracovat do územně plánovacích dokumentací, v případě rekonstrukcí dbát o zachování vzhledu tradičních staveb v místech se zachovalou zástavbou,
- nové plochy pro rozvoj bydlení vymezovat v souladu s urbanistickou strukturou obcí, zabránit narušování tradičního rázu obcí nepůvodní výstavbou individuálního bydlení,
- zabránit pronikání výstavby do volné krajiny, podporovat zástavbu proluk (viz též kap. 2.12.),
- v návaznosti na schválené územní plány iniciovat zpracování územních studií v rozvojových lokalitách, promítnout do těchto materiálů základní požadavky ochrany krajinného rázu,
- poskytovat aktuální informace a poradenskou činnost v oblasti tradiční zástavby v jednotlivých obcích
- vydávat články do obecních zpravodajů, informační letáky a brožury s tematikou tradiční i soudobé architektury,
- realizovat koordinační setkání se zástupci příslušných stavebních úřadů s působností na území CHKO, průběžně komunikovat s projektanty působícími v oblasti,
- spolupracovat s odbornými organizacemi na koncepčních dokumentech a řešení modelových situací v oblasti výstavby.

3.7. Dopravní a inženýrské sítě

Charakteristika problematiky

Území CHKO Poodří se vyznačuje úzce protáhlým tvarem podél řeky Odry, přičemž důležité dopravní trasy probíhají v podélném směru i napříč CHKO. Silnice I. a II. třídy protínají území CHKO napříč v krátkých úsecích přibližně v severozápadním-jihovýchodním směru. V souvislosti s výstavbou dálnice D 47 došlo k úpravám některých těchto komunikací do podoby dálničních přivaděčů.

Území CHKO významně ovlivňuje železniční doprava. Železniční trať č. 270 Praha – Bohumín, která je součástí mezinárodního železničního koridoru, protíná CHKO v krátkém úseku u Jeseníku nad Odrou, ale také tvoří většinu severozápadní hranice CHKO (cca 30 km). Na ní navazují další lokální tratě, z nichž dvě protínají CHKO napříč – trať Nový Jičín – Suchdol nad Odrou a trať Studénka – Veřovice, jež je v současné době v souvislosti s průmyslovou zónou u letiště Mošnov modernizována a elektifikována.

Území CHKO také negativně ovlivňuje blízkost letiště Mošnov. Hlukové zatížení CHKO působené leteckým provozem narůstá (vyhlídkové a cvičné lety). Negativní ovlivnění předmětů ochrany (zejména hnízdicích a protahujících ptáků) zatím nebylo exaktně prokázáno, přesto je velmi pravděpodobné.

Zimní údržba komunikací není v současnosti problémem, neboť se provádí posypem inertním materiálem (kromě dvou úseků silnic, kde se na základě výjimek platných do roku 2015 u silnice I/57 a do roku 2017 u silnice II/464 provádí chemicky).

Doprava významně zatěžuje území CHKO hlukem a dopravní stavby působí většinou jako migrační bariéry. Střet s dopravou je každoročně důvodem úhynu stovek živočichů různých druhů. Úpravy dopravních staveb v nivě Odry je nutno také posuzovat z hlediska možného narušení vodního režimu v krajině. Zásadní ohrožení CHKO představuje uvažovaná výstavba kanálu Dunaj-Odra-Labe. Územím CHKO Poodří prochází dvě významná elektrická vedení – VVN 400 kV a VVN 220 kV. Jižní část CHKO také protíná plynovod VVN DN 700, a dále optický kabel propojení Brno – Ostrava – Český Těšín.

Funkční kanalizace s ČOV je vybudována v sedmi obcích, ovšem v obci Pustějov je účinnost čištění velmi problematická. V několika dalších obcích je kanalizace ve výstavbě.

Mezi nejvýznamnější vlivy inženýrských staveb na ochranu přírody a krajiny náleží vliv na krajinný ráz, a to zejména u nadzemního vedení el. napětí a v případě silnic. Mezi další vlivy lze počítat kácení zeleně pod nadzemním vedením elektrického napětí a nad plynovody.

Dlouhodobý cíl

- doprava s minimálním narušením krajinného rázu, zachovávající současnou migrační propustnost krajiny a nezvyšující negativní vliv na lokality chráněných druhů rostlin a živočichů,
- krajina (zejména volná krajina mimo sídla) minimálně narušená technickými sítěmi.

Navrhované zásady a opatření

- při rekonstrukcích silnic a železnic prosazovat řešení nenarušující krajinný ráz a vodní režim řeky Odry, a dále řešení vedoucí ke snížení hlukové zátěže, odstranění současných migračních bariér a zlepšení podmínek pro migraci živočichů,
- vhodnými technickými prostředky (např. budováním propustků pod silnicemi, instalací dočasných bariér či trvalých bariér v kombinaci s budováním propustků pod silnicemi) řešit situaci na místech, kde dochází k častým střetům dopravy s volně žijícími živočichy (např. migrační trasy obojživelníků a savců),
- při aktualizaci územně plánovacích dokumentací prosazovat vypuštění záměrů se zásadním negativním dopadem na předměty a cíle ochrany CHKO Poodří,
- výstavbu dalších liniových staveb technického charakteru (nadzemní vedení vysokého napětí) směřovat přednostně do III. a IV. zóny CHKO; individuálně posoudit dopad každého záměru na okolní prostředí,
- při výstavbě nových a rekonstrukci stávajících elektrických vedení NN upřednostňovat kabelové vedení v zemi před vedením nadzemním, u ostatních vedení volba a umístění sloupů s ohledem na krajinný ráz (včetně způsobů vrcholového značení z důvodů bezpečnosti leteckého provozu),
- při rekonstrukcích nadzemních vedení vysokého napětí prosazovat taková řešení, která zajistí dostatečně účinnou ochranu ptáků a zabrání jejich usmrcování a zraňování
- v oblasti Staré Bělé a Polanky podporovat vymístění vedení vysokého napětí z meandrového pásu,

- při umístování telekomunikačních věží (základnových stanic a stožárů sítí mobilní komunikace) prosazovat požadavek na sdílení technické infrastruktury více operátory a princip minimalizace množství těchto zařízení na území CHKO; spolupracovat s příslušnými úřady na posuzování staveb mimo CHKO, pohledově ovlivňujících území CHKO,
- vedení dalších inženýrských sítí (plyn, voda) směřovat mimo MZCHÚ, využívat již zastavěných částí území (vedení podél silnic apod.),
- podporovat budování kanalizace a čistíren odpadních vod v obcích,
- při zavádění alternativních zdrojů energie (vodní, větrná, sluneční, bioplyn) postupovat na základě vyhodnocení všech vlivů na přírodu a krajinu.

3.8. Průmysl

Charakteristika problematiky

Průmyslová výroba a sklady, jako součást zastavěných území obcí, jsou soustředěny především v zázemí CHKO Poodří. Vedle potenciálního ohrožení kvality vod se u průmyslových areálů projevují negativní vlivy hlukové (vlastní provoz, logistická činnost) a významný je také krajinářský aspekt (odlišné měřítko a hmota staveb, množství zpevněných ploch, negativní dominanty v krajině). Umístování průmyslových a skladových areálů do volné krajiny má nepřímý vliv na výskyt naturového druhu motáka pochopa, který polnosti využívá jako svou potravní základnu.

Mezi významné průmyslové podniky přímo na území CHKO Poodří patří cihelna Wienerberger a Mlékárna v Kuníně.

Průmyslové, výrobní i zemědělské objekty nepříznivě ovlivňují krajinný ráz sídel, nežádoucí je u konkrétních případů jejich rozrůstání do nivy řeky Odry (Studénka). Ve spojitosti se stavbou dálnice D 1 včetně dálničních přivaděčů a rozvojem letiště Ostrava-Mošnov se v zázemí CHKO Poodří budují nové průmyslové zóny. Další zóny pro výrobní a skladové účely jsou vymezovány v nových územních plánech nebo jejich změnách (Studénka, Hladké Životice, Bravantice).

CHKO Poodří se rozkládá v blízkosti města Ostravy. Negativní vliv průmyslu koncentrovaného v Ostravě zde nebyl podrobněji monitorován. Znečištění ovzduší je však při nepříznivých povětrnostních podmínkách zejména v severní polovině chráněné krajinné oblasti výrazné.

Dlouhodobý cíl

- zachování cenných přírodních fenoménů regionu při zohlednění hospodářských, kulturních a sociálně-ekonomických potřeb místního obyvatelstva,
- omezení negativních vlivů průmyslu na předměty ochrany CHKO Poodří.

Navrhované zásady a opatření

- chránit nivu řeky Odry před dalším rozšiřováním výrobních a skladových areálů (např. v oblasti Studénky),
- chránit krajinný ráz a předměty ochrany CHKO před vymezováním průmyslových a skladových ploch na hranici CHKO Poodří zejména v oblasti mezi Novou Horkou a Košatkou,
- spolupracovat s orgány ochrany přírody na posouzení vlivu připravovaných průmyslových zón v těsné blízkosti CHKO Poodří na předměty ochrany a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a jejich stanoviště, EVL a PO Poodří (Bravantice, Studénka, Mošnov),
- umístování drobných průmyslových provozoven a ostatních výrobních zařízení řešit v souladu s územními plány obcí výhradně v přímé návaznosti na sídelní útvary – přednostně do určených zón a nevyužívaných zemědělských a průmyslových objektů v zázemí CHKO Poodří (Jeseník nad Odrou, Studénka),
- v návaznosti na schválené územní plány iniciovat zpracování územních studií v rozvojových lokalitách, promítnout do těchto materiálů základní požadavky ochrany krajinného rázu.

3.9. Zacházení s odpady a likvidace starých zátěží

Charakteristika problematiky

Na území CHKO Poodří se v současné době nenachází žádná řízená skládka odpadů. Komunální odpad z CHKO je svážen mimo území CHKO na centrální skládky komunálního odpadu v Ostravě-Hrušově, Staříči a Mořkově. Skládky z minulosti jsou nyní postupně rekultivovány (odvoz, zatravnění, výsadba dřevin).

Ve většině obcí chybí deponie pro zpracování stavební suti. Jedinou obcí, kde je toto vyřešeno, je městyš Suchdol nad Odrou, jinde je likvidace stavebního odpadu významným problémem.

V ostatním území dochází k ukládání stavebních sutí a přebytečné zeminy do břehů potoků, sníženin a mokřadů, což vede k poškozování vodního režimu, degradaci společenstev a šíření invazních druhů rostlin.

Na území CHKO Poodří existuje sedm významných lokalit se starou ekologickou zátěží:

1. Lokalita Koráby v k.ú. Svinov, původně mokřad na propadajícím se poddolovaném území, zavezený betony, vybouraným asfaltem, stavební sutí a hlušinou. Rozloha cca 8 ha.

2. Oblast zrušené vlečky v místě bývalého rudiště v k. ú. Polanka a Svinov. Po odstranění kolejíště železniční vlečky zůstala na místě směs kamení, prachu a hlušiny ze železné rudy, rozkopaná hledači kovů a zarostlá ruderálními porosty. Rozloha cca 6 ha.

3. Skládka komunálního odpadu a stavební suti v rybníku Křivý. Rozloha cca 0,5 ha.

4. Objekt bývalého velkochovu kachen na hrázích mezi Bažantím rybníkem a rybníkem Bezruč. Majitel chce objekt odstranit, chybí mu prostředky na likvidaci osinkocementové krytiny.

5. Zděná trafostanice a betonová nádrž k zachycování ropných látek (lapol). Objekty tvoří příslušenství bývalého vojenského skladu leteckých pohonných hmot v k. ú. Bartošovice, spolu s dalšími jsou ve správě AOPK ČR. Trafostanice i lapol se nachází mimo areál, v těsné blízkosti PR Koryta.

6. Násep bývalé zkušební dráhy mezi Studénkou a Bartošovicemi v délce 1 km. Vlastník odstranil z trati komodity, které se daly prodat, ponechal násep tvořený hrubým štěrkem a betonové patky sloupů a mostů.

7. Skládka u silnice z Hladkých Životic do Kunína v lokalitě Skřivánčí. Skládka je tvořena vybouraným asfaltem, betony z rekonstrukce silnice a stavební sutí. Rozloha cca 0,2 ha.

Dlouhodobý cíl

- krajina neznečištěná skládkami ani odpadem,
- staré skládky a zátěže plně odstraněné nebo rekultivované.

Navrhované zásady a opatření

- chránit území před umístěním nových skládek,
- nadále evidovat a sledovat lokality starých ekologických zátěží, zejména starých skládek odpadů,
- na úrovni MAS Regionu Poodří i jednotlivých obcí iniciovat řešení problému s ukládáním suti a stavebního odpadu,
- spolupracovat s obecními úřady při odstraňování nelegálních skládek a předcházet jejich vzniku důsledným informováním občanů, v I. a II. zóně skládky likvidovat,
- ve spolupráci se správci a vlastníky pozemků se podílet na likvidaci naplavených odpadů,
- iniciovat odstranění odpadů v lokalitě Koráby v k.ú. Svinov, podpořit rekultivaci a zvláště pak revitalizaci její mokřadní části,
- iniciovat řešení problému zrušené železniční vlečky v místě bývalého rudiště (v k. ú. Polanka a Svinov) s vlastníkem, podporovat postupné odstranění zátěže a revitalizaci území,
- iniciovat odstranění skládky v rybníku Křivý u Jistebníku, podporovat částečné odstranění s cílem obnovit litorál, sledovat dodržení podmínek odstranění tělesa náspu a betonových fragmentů bývalé zkušební dráhy mezi Studénkou a Bartošovicemi,
- ve spolupráci se správcem komunikace a vlastníkem pozemku dosáhnout odstranění skládky a zamezení skládkování (např. instalací svodidel nebo obnovou příkopu) v lokalitě Skřivánčí u silnice mezi Hladkými Životicemi a Kunínem,
- scelit a polní cestou zpřístupnit pozemky s příslušností hospodařit AOPK ČR v areálu bývalého vojenského skladu leteckých pohonných hmot v k. ú. Bartošovice, spolu s objekty a příslušenstvím nabídnout k využití jako zázemí pro ekologické hospodaření (pastva) a ekologickou výchovu v CHKO, odstranit lapol, iniciovat odstranění elektrického vedení k bývalé trafostanici

3.10. Těžba nerostných surovin

Charakteristika problematiky

Na území CHKO Poodří se v současnosti nachází jediné roztěžené ložisko (Kunín), které leží ve IV. zóně CHKO Poodří (orná půda). V současnosti je zde těžba přerušena.

Probíhá těžba štěrkopísků na ložisku Mankovice. Těžba bude pravděpodobně zahájena v roce 2013. Dále jsou v území dvě nevýhradní ložiska štěrkopísků – Vražné-východ, Polanka nad Odrou a pouze okrajově zde zasahuje ložisko Košatka nad Odrou.

Pod severní část CHKO Poodří částečně zasahují výhradní ložiska palivoenergetických surovin – černého uhlí a zemního plynu s vytyčenými CHLÚ a DP (hlubinná těžba).

Dlouhodobý cíl

- zachování území I. a II. zóny CHKO a maloplošná zvláště chráněná území bez těžby nerostných surovin.

Navrhované zásady a opatření

- vzhledem k potenciálnímu ohrožení PR Polanský les prosazovat zrušení ložiska Polanka nad Odrou,
- nepodporovat zřizování nových ložisek nerostných surovin ani vyhlásování nových dobývacích prostorů
- při rekultivacích těžeben prosazovat způsoby „přírodě blízké rekultivace“ vedoucí ke zvýšení diverzity krajiny a k vytváření biotopů vhodných pro přežívání ohrožených druhů rostlin a živočichů s využitím obnovy přirozené sukcese (především mokřady a mělká jezírka).

3.11. Rekreace

Charakteristika problematiky

Území CHKO Poodří bylo dříve z rekreačního hlediska opomíjené, ale po založení svazku obcí Poodří a ustavení turistického regionu se zájem o poznávací a rodinnou turistiku, cykloturistiku a agroturistiku v CHKO a blízkém okolí zvyšuje. Rekreační objekty vznikají adaptací stávajících staveb, budování nových objektů je výjimečné. Území CHKO je však především místem krátkodobé rekreace.

Aktivity turistického ruchu nemají na předměty ochrany významný negativní vliv a poznávací turistika na kolech (pěší turistika je minimální) je vhodně usměrňována mimo cenné lokality na stávající vyznačené trasy a cyklotrasy (a připravované cyklostezky).

Výrazný negativní vliv mají „sportovní“ motoristické aktivity (průjezdy čtyřkolek a terénních motocyklů, hluk motocyklů na ploše u letiště), které způsobují rušení (příp. usmrcování) živočichů i v částech CHKO jinak nezatížených dopravou. Narůstá negativní vliv vyhlídkových letů (rušení ptačích druhů přelétáváním nad hnízdišti).

Příměstské rekreační aktivity v severní části CHKO (od Ostravy po Studénku) dosáhly takové intenzity (zejména o víkendech a v letních měsících), že problémy s rušením živočichů působí i činnosti, kterým by při nižší koncentraci návštěvníků nemusela být věnována pozornost (rybaření, sportovní a rekreační cyklistika, venčení psů, pikniky, houbaření apod.).

V místech vyšší návštěvnosti dochází také k negativním jevům daným neukázněností návštěvníků (rozdělávání ohňů, odpadky, ničení technických zařízení OP apod.).

Dlouhodobý cíl

- rekreační využívání území CHKO umožňující trvalé zachování současné bohatosti rostlinných a živočišných druhů a jejich nerušený vývoj.

Navrhované zásady a opatření

- spolupracovat s obcemi, zájmovými sdruženími a podnikatelskými subjekty při budování, údržbě a vybavení cyklostezek příp. jiných tras, tyto aktivity pak směřovat tak, aby nedocházelo k negativnímu ovlivňování předmětů ochrany,
- spolupracovat s obcemi, zájmovými sdruženími a podnikatelskými subjekty na projektech obnovy přírodního a kulturního dědictví regionu,
- realizovat ve spolupráci s obcemi a vlastníky lesa, rybníků a souvislých zemědělských pozemků technická opatření k zamezení nepovolených vjezdů motorových vozidel (především čtyřkolek a terénních motocyklů) mimo silnice a místní komunikace,
- ve spolupráci s obcemi a dalšími vhodnými subjekty zajistit pro celé území CHKO vhodný informační systém s cílem umožnit pohyb návštěvníkům tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění či ohrožení předmětů ochrany MZCHÚ (viz též kap. 2.14), zajistit jeho funkčnost a údržbu,
- spolupracovat při vydávání naučných a propagačních materiálů k podpoře udržitelného turismu a zároveň usměrňování návštěvníků v souladu se zájmy OP,
- podporovat projekty interpretace místního přírodního a kulturního dědictví.

4. Závěrečný přehled prioritních úkolů za CHKO Poodří

- v celé CHKO realizovat opatření k udržení a obnově přírodě blízkého vodního režimu včetně zachování přirozeného režimu povrchových rozlivů, ochrany ekosystémů tůní, pramenišť a mokřadů
- řízenou péčí o rybníky a navazující rákosiny zvýšit a udržet populace ohrožených druhů rostlin a živočichů
- podporovat postupnou regeneraci lučních porostů směrem k dosažení stanovištně odpovídajících druhově bohatých společenstev rostlin a živočichů
- realizovat opatření na ochranu a podporu předmětů ochrany evropsky významných lokalit a ptačí oblasti
- systematicky předcházet masivním expanzím nepůvodních druhů rostlin
- zajistit ochranu cenných lokalit vyhlášením v odpovídajících kategoriích ochrany
- v komplexní podobě promítnout zájmy ochrany přírody a krajiny do územně plánovací dokumentace na celém území CHKO

5. Seznam zkratek

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AV ČR – akademie věd České republiky
CDS - cílová dřevinná skladba
ČOV – čistírna odpadních vod
ČSOP – Český svaz ochránců přírody
DP – dobývací prostor
EU – Evropská unie
EVL – evropsky významná lokalita
GIS – geografický informační systém
HS - hospodářský soubor
CHKO – chráněná krajinná oblast
CHLÚ - chráněné ložiskové území
IP – inventarizační průzkum
k. ú. – katastrální území
KPÚ – komplexní pozemkové úpravy
LČR – Lesy České republiky
LHC – lesní hospodářský celek
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
MZD - meliorační a zpevňující dřeviny
MŽP ČR – ministerstvo životního prostředí České republiky
NN – nízké napětí
NRBC – nadregionální biocentrum
NRBK – nadregionální biokoridor
NPR – národní přírodní rezervace
OPK – ochrana přírody a krajiny
OPRL – oblastní plán rozvoje lesů
PLO – přírodní lesní oblast
PO – ptačí oblast
PP – přírodní památka
PPK – Program péče o krajinu
PR – přírodní rezervace
PřF UK – přírodovědná fakulta Univerzity Karlovy
SCHKO – Správa chráněné krajinné oblasti
SLT - soubory lesních typů
ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚSES – územní systém ekologické stability
VFU – Veterinární a farmaceutická fakulta (Brno)
VVN – velmi vysoké napětí
ZPF – zemědělský půdní fond

6. Použitá literatura

- ANDĚRA, M. & HORÁČEK, I. *Poznáváme naše savce*, 2. doplněné vydání, Sobotales, Praha, 2005.
- ATELIER BUSCH *Dům pro Poodří – stavební kultura v krajině Poodří*. Společnost přátel Poodří. Ostrava 2000.
- BÁLKOVÁ, L. *Stav emerzní vegetace litorálu rybníků v CHKO Poodří v souvislosti s jejich obhospodařováním*. Absolventská práce VOŠ vodního hospodářství a ekologie, Vodňany. 2006.
- BERAN, L. *Vodní měkkýši CHKO Poodří (Česká republika)*, Čas. Slez. Muz. Opava (A), 48, 1999. s 65–71.
- BRYCHTOVÁ J. *Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří včetně navazujícího území – studie*, Praha 2007.
- BRYJA, J. & ŘEHÁK, Z. *Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: I. Insectivora, Rodentia*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998. 123–131.
- CZUDEK, T. *Reliéf Moravy a Slezska v kvartéru*. Brno: nakladatelství Sursum, 1997. 213 s. ISBN 80–85799-27-8.
- CZUDEK, T. *Vývoj reliéfu krajiny České republiky v kvartéru*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2005. 238 s. ISBN 80-7028-270-3.
- ČTYROKÝ, V. a kol. *Ložiska nerudných surovin ČSR*. Praha: UK, 1983. 521 s.
- DANĚK, A. & BENEŠ, B.: *Příspěvek k poznání fauny netopýrů (Chiroptera) okresu Nový Jičín*. Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 27, 1981: 57–60.
- DECKEROVÁ, H. *Charakteristika CHKO Poodří z hlediska mykologie*. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 2007.
- DUDA, J. *Mechorosty CHKO Poodří*. In Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 49, 2000. s. 37–57.
- DUDA, J. *Mechorosty na antropogenních lokalitách CHKO Poodří*. In Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 50, 2001. s. 197–208.
- FARKAČ, J., KRÁL, D. & ŠKORPÍK, M. (eds.). *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005. 760 stran.
- FORMAN, R. T. T., GODRON, M. *Krajinná ekologie*. PRAHA: ACADEMIA, 1993. 583 S.
- GÁBA, Z., PEK, I. *Ledovcové souvky moravskoslezské oblasti*. Šumperk: OVM v Šumperku, 1999. 111 s. ISBN 80-85-083-28-0.
- GENČIOVÁ, K. *Rozvoj cykloturistiky v Regionu Poodří*. Bakalářská práce, Opava 2007, Depon in: Správa CHKO Poodří
- HANEL, L. & LUSK, S. *Ryby a mihule České republiky*. Český svaz ochránců přírody Vlašim, 2005.
- HEJNÝ, S. a kol. *Rostliny vod a pobřeží*. Praha: 2000. 120 s.
- HOLEC, J. et BERAN, M. [eds.]. *Červený seznam hub (makromycetů) České republiky*. Praha: Příroda, 24, 2006. s. 1–282.
- HOLUŠA J. & KOČÁREK, P. *Rozšíření saranče Stethophyma grossum v České republice*. Vlastivěd. Sborn. Vysočiny, Odd. přírod. Věd, 15, 2001: 327–329.
- HOŠEK, E. *Historický průzkum lesů v chráněné krajinné oblasti Poodří*. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 1994.
- HUDEČEK, J.: *Hnízdění hohola severního v Moravské bráně*. Vlastiv. sbor. okr. Nový Jičín, 46, 1990: 68–71.
- HŮRKA, K. *Carabidae of the Czech and Slovak Republics*, Kabourek, Zlín, 1996, stran 565.
- HŮRKA K., VESELÝ, P. & FARKAČ J.: *Využití střevlíkovitých (Coleoptera: Carabidae) k indikaci kvality prostředí*. Klapalekiana, 32, 1996. stran 15–26.
- CHYTRÝ, M., KUČERA, T. et KOČÍ, M. [eds.]. *Katalog biotopů České republiky*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2001. 307 s.

- KAŠPAROVÁ L., ROZEHNALOVÁ, et al. *Vesnice – nové stavby pro venkov*. Ústav územního rozvoje Brno 2005.
- KENDER J. *Teoretické a praktické aspekty ekologie krajiny* Praha 2000: MŽP ČR. 220 s. ISBN 80-7212-148-0
- KLOMÍNSKÝ, J. (ed). *Geologický atlas České republiky, Stratigrafie*. Praha: ČGÚ, 1994.
- KNOPP A. et al. *Vesnice – stavby a krajina mají svůj řád*. Ústav územního rozvoje Brno 1994.
- LÖW, J. et al. *Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability*. Brno: Doplněk, 1995. 122 s. ISBN 80-85765-55-1.
- KOČÁREK, P. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera) mokřadních biotopů České republiky: typizační druhy*, strany. 233–236. In: Kovařík P. & Machar I. (Eds.): *Mokřady 2000*. Sborník z konference při příležitosti 10. výročí vzniku CHKO Litovelské Pomoraví, Správa CHKO ČR a Český Ramsarský výbor, Olomouc, 2000, 276 pp. (in Czech).
- KOČÁREK, P. *Doplňky k fauně orthopteroidního hmyzu (Orthoptera & Dermaptera) chráněné krajinné oblasti Poodří (Česká republika)*. Contribution to the fauna of orthopteroid insects (Orthoptera & Dermaptera) of the Poodří Protected Landscape Area (Czech Republic). *Práce a Stud Muz. Beskyd (Přír. vědy)*, 13, 2003. stran 215–216.
- KOČÁREK, P. *Faunisticky zajímavé nálezy brouků (Coleoptera) v Moravskoslezském kraji (Česká republika)*. Findings of beetles (Coleoptera) in Moravian-Silesian district (Czech Republic) interesting from the faunistic point of view. *Práce a Stud Muz. Beskyd (Přír. vědy)*, 15, 2005. Stran 217–218.
- KOČÁREK, P. & NĚMEČKOVÁ, I. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera, Dermaptera & Blattaria) CHKO Poodří a nejbližšího okolí*. Čas. Slez. Muz. Opava (A) 49, 2000. Stran 111–116.
- KOČÁREK, P., NĚMEČKOVÁ, I. & HOLUŠA, J. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera) v nivě řeky Odry*, pp. 31–32. In: Řehák Z. & Bryja J. (eds): *Příroda Poodří – 1*. Celostátní přírodovědná konference s mezinárodní účastí, Sborník abstraktů, Masarykova univerzita, Brno, 2000. 57 stran.
- KOLEKTIV, *Plán péče o CHKO Poodří na roky 1999–2008*.
- KONDĚLKA, D. *Husa velká (Anser anser) hnízdí v Chráněné krajinné oblasti Poodří*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 47, 1998: 96.
- KONDĚLKA, D., 2000: *Kormorán velký (Phalacrocorax carbo) hnízdil v Moravské Bráně*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 49: 188.
- KOUTECKÁ, V. *Poodří sever. Kód díla: T0071PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- KRESTOVÁ, M. & MUSIL, P., *Výskyt a početnost kormorána velkého (Phalacrocorax carbo) v CHKO Poodří v roce 1999*. *Sylvia*, 37, 2001: 79–86.
- KUBÁT, K., HROUDA, L., CHRTEK, J. jun., KAPLAN, Z., KIRSCHNER, J. et ŠTĚPÁNEK, J. [eds.]. *Klíč ke květeně České republiky*. Praha: Academia, 2002. 928 s.
- KUČERA, J. et VÁŇA, J. *Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005)*. Praha: *Příroda*, 23, 2005. s. 1 – 104.
- KURAS, T.: *Motýli (Lepidoptera) přírodní rezervace Polanský les a okolí (CHKO Poodří)*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 46, 1997. stran 1–14.
- KURAS, T. *Motýli (Lepidoptera) CHKO Poodří*. p. 82–84. In: Neuschlová Š. (ed.): *Poodří. Současné výsledky výzkumu v Chráněné krajinné oblasti Poodří*. Společnost přátel Poodří, Ostrava. 1999.
- KURAS, T. *Motýli CHKO Poodří, současný stav poznání, stanovení typizačních druhů*. p. 33. In: Řehák Z. & Bryja J. (eds.): *Příroda Poodří – 1*. celostátní přírodovědná konference s mezinárodní účastí. MU, Brno 2000.
- KURAS, T. & KONVIČKA, M., 2000: *Srovnání fauny motýlů (Lepidoptera) lužních komplexů CHKO Litovelské Pomoraví a CHKO Poodří*. pp. 242–246. In Kovařík P. & Machar I. (eds.): *Mokřady 2000*. Sborník z konference při příležitosti 10. výročí vzniku CHKO Litovelské Pomoraví. Správa CHKO a Český Ramsarský výbor.

- KURAS, T. *Inventarizační faunistický výzkum motýlů (Lepidoptera) v CHKO Poodří. Závěrečná zpráva 2003. 23 stran (nepubl.)*
- LITERÁK, I., HONZA, M. & KONĎELKA, D. *Postbreeding Migration of the Sedge Warbler *Acrocephalus schoenobaenus* in the Northeastern Part of the Czech Republic.* *Ornis Fennica*, 71, 1994: 151–155.
- LITERÁK, I., HONZA, M. & KONĎELKA, D. *Postbreeding Migration of the Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus* in the Northeastern Part of the Czech Republic.* *Die Vogelwarte*, 38, 1995: 100–105.
- LOJKÁSEK L. *Rozšíření piskoře pruhovaného v chráněné krajinné oblasti Poodří – EVL CZ 081409.* Ms.[Studie, Depon in: Správa CHKO Poodří], 2007.
- MACOUN, J. a kol. *Kvartér Ostravska a Moravské brány. 1. vyd. Praha: ČSAV, 1965. 420 s.*
- MAJTÁNOVÁ, Z. *Rozmnožování skokana štíhlého v komplexu tůní Suchdolského lesa v CHKO Poodří. Bakalářská práce. 2008.*
- MANDÁK, M. & STOLARCZYK, J. *Význam mokřadní louky u Studénky pro vodní ptáky v letech 2002 a 2003. *Acrocephalus*, Ostrava, 20, 2004: 83–85.*
- MIKLÓS L., IZAKOVIČOVÁ Z. *Krajina ako geosystém*, Veda vydavateľstvo SAV, Bratislava 1997, 152 s., ISBN 80-224-0519-1
- MLÍKOVSKÝ J., STÝBLO P. *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky, ČSOP Praha 2006.*
- MOLATA F. *Rozšíření invazních rostlin podél Odry a jejích přítoků v CHKO Poodří. Diplomová práce OÚ – PřF. 1999. 64 stran.*
- MORAVEC, J. a kol. *Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. ed. Litoměřice: Severoč. Přír., suppl. 1995, 1995. 206 s.*
- MUSIL, R. *Geologický vývoj Moravy a Slezska v kvartéru. In Sborník příspěvků k 90. výročí narození prof. dr. K. Zapletala, Geologie Moravy a Slezska. Brno, 1993. s. 133–136. ISBN 80-7028-050-6.*
- NĚMEČKOVÁ, I. *Hnízdní dynamika motáka pochopa v CHKO Poodří. Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Ostraviensis, Biologia – Ecologia 8, 2001: 152–155*
- NĚMEČKOVÁ, I. *Vliv vybraných faktorů na hnízdní úspěšnost motáka pochopa *Circus aeruginosus* v extenzivně ohospodařované krajině CHKO Poodří během let 2002 a 2003. Acta Facult. Rer. Natur. Biologica-Ecologica 10, 2003. 57–59 stran.*
- NĚMEČKOVÁ, I. *The influence of nesting habitat on the reproductive success of Marsh Harriers (*Circus aeruginosus*) in the Protected landscape area Poodří: timing of breeding. Alauda 73, 2005. 312–313.*
- NĚMEČKOVÁ, I. *Vliv hnízdního biotopu na iniciaci a úspěšnost hnízdění motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) v CHKO Poodří. Acrocephalus 21, 2005: 45–47.*
- NĚMEČKOVÁ, I., HUDEČEK, J. J. & JAKUBEC, M. *Ptáci Chráněné krajinné oblasti Poodří, historie výzkumů a checklist. Sborník Přír. klubu v Uh. Hradišti 7, 2002: 342–352*
- NĚMEČKOVÁ I., & MRLÍK, V. *Vliv počasí a množství potravy na reprodukční parametry motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) v CHKO Poodří. Buteo 15, 2007: 75–83*
- NĚMEČKOVÁ, I., MRLÍK, V. & DROZD, P. *Timing of breeding, habitat preference and reproductive success of marsh harrier (*Circus aeruginosus*). Biologia, 63(2), 2008: 1–5. DOI: 10.2478/s11756-008-0030-2*
- NOVOTNÝ, V., BASSET, Y., MILLER, S. E., KITCHING, R., LAIDLAW, M., DROZD, P., CIZEK, L. *Local species richness of leaf-chewing insects feeding on woody plants from one hectare of a lowland rainforest. – Conservation Biology 18: 227–237 (2004).*
- NOVOTNÝ, V., BASSET, Y., MILLER, S. E., WEIBLEN, G.D., BREMER, B., CIZEK L., DROZD, P. *Low host specificity of herbivorous insects in a tropical forest. – Nature 416: 841–844 (2002)*
- NOVOTNÝ, V., MILLER, S. E., BASSET, Y., CIZEK, L., DROZD, P., DARROW K., LEPS, J. *Predictably simple: communities of caterpillars (Lepidoptera) feeding on rainforest trees in Papua New Guinea. – Proceedings of the Royal Society, London, Biological Sciences 269: 2337–2344 (2002)*

- NEUSCHLOVÁ, Š. *Poodří střed. Kód díla T0072PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- NEUSCHLOVÁ, Š. *Poodří střed. Kód díla T0099PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- PAVELKA, J. *Hnízdní ornitocenóza v lužním lese u řeky Odry*. Zprávy MOS, 46, 1987: 115–118.
PAVELKA, J. *Poznámky k hnízdní avifauně v lužním lese u Odry*. *Acrocephalus*, Ostrava, 11, 1989: 44–46.
- PAVELKA, J. 2000: Ptáci lužních lesů Poodří. *Příroda Poodří. Sbor. abstrakt z 1. celostátní přírodovědné konf. s mezinárodní účastí, Bartošovice 14.–15. dubna 2000, MU v Brně*: 40,
- PAVELKA, K. *Hnízdní avifauna CHKO-IBA Poodří*. Sbor. Poodří – Současné výsledky výzkumu v chráněné krajinné oblasti Poodří, Ostrava 1999: 98–103.
- PAVELKA, K. *Comparison of breeding bird communities in the Bartošovické rybníky ponds (Poodří floodplain) in years 1982–86 and 1992–97*. *Sylvia* 36(59), 2000.
- PAVELKA, K. *Aktuální problémy ochrany ptáků a jejich prostředí. 3. Avifauna vybraných významných ornitologických lokalit: Poodří*. *Sylvia*, 36, 2000: 21–25.
- PAVELKA, K. & KOŠTÁL, J. *Water and wetland birds on fishponds with different carp fishstocks in the Poodří floodplain, 1993–98*. *Sylvia*, 36(17), 2000.
- PAVELKA, K. KOŠTÁL, J. & POSPÍŠIL, J. *Avifauna na rybnících a řece Odře v IBA-CHKO Poodří v letech 1992–1998 a činnost patronátní skupiny v letech 1995–1998*. Pp. 65–91. In Málková, P. & Jandová, J. (eds.): *Sborník Významná ptačí území na konci tisíciletí*, Mikulov 1999, ČSO, Praha 2000.
- PAVELKA, K., KRESTOVÁ, M., KOLEČEK, J. & JAKUBEC M. *Pohnízdni výskyt rákosinných ptáků na rybnících u Bartošovic v CHKO Poodří v letech 2003 až 2005*. Sbor. abstraktů z konf. Zoologické dny 2006, 9.–10. února 2006: 178–179. ÚBO AV ČR v Brně, 2006.
- PAVELKA, K., LITERÁK, I. & HONZA, M. *Pohnízdni migrace ptáků v rákosinách na dvou lokalitách Poodří v letech 1979–90*. *Příroda Poodří*, sbor. abstr. z I. celost. přír. konf. s mez. účastí, MU Brno: 38–40. 2000.
- PETRO, R., LITERÁK, I. & HONZA, M. *Breeding biology and migration of the great reedwarbler *Acrocephalus arundinaceus* in the Czech Silesia*. *Biológia, Bratislava*, 53/5, 2000 : 685–694.
- PLESNÍK J., HANZAL V. & BREJŠKOVÁ L. (eds.). *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. Příroda 2003*.
- PROCHÁZKA, F. [ed.]. *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000)*. Praha: *Příroda*, 18, 2001. s. 1 – 166.
- PRŮŠA, E. *Pěstování lesů na typologických základech*, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec n. Černými lesy, 2001, 594 str.
- PYŠEK P., TICHÝ L. *Rostlinné invaze*. Rezekvítek Brno 2001.
- QUITT, E. *Klimatické oblasti Československa*, Brno: Geografický ústav ČSAV, 1971. 73 s
- RAST, G., OBRDLÍK, P. & NIEZNAŃSKI, P. *Atlas niv Odry. Atlas obszarów zalewowych Odry. Oder-Auen-Atlas*. WWV Deutschland, 2000. 103 pp. a 61 map.
- RŮŽIČKOVÁ, E., RŮŽIČKA, M. *Quaternary clastic sediments of the Czech Republic*. Praha: ČGÚ, 2001. 68 s. ISBN 80-7075-468-0.
- ŘEHÁK, Z. & BRYJA, J. *Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: II. Chiroptera*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998: 133–142.
- SACHEROVÁ V. *Žábronožka sněžní *Eubranchipus grubii* v povodích velkých řek České republiky. Průběžná zpráva za rok 2007*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 2007.
- SCHWARZ F. *Osídlení území okresu Nový Jičín a jeho vlivy na krajinu*. Referát ŽP OÚ Nový Jičín 1998.
- SEDLÁČKOVÁ, M. *Poodří. Kód díla: T0070PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.

- SEDLÁČKOVÁ, M. *Louky Národní přírodní rezervace Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2004.
- SKALICKÝ V. *Regionálně fytogeografické členění*. In HEJNÝ, S. et SLAVÍK B. [eds.]. *Květena České socialistické republiky 1*, Praha: Academia, 1988. s. 103 – 121.
- SOVÍK, Z. *Měkký luh a rybníky v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2004.
- SOVÍK, Z. *Vegetace říčních náplavů v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2005.
- SOVÍKOVÁ, L. *Výskyt žábronožky sněžní v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2005.
- SOVÍKOVÁ, L. *Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří. Závěrečná zpráva za r. 2001*. Ms.[Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2001.
- SOVÍKOVÁ L. *Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří. Závěrečná zpráva za r. 2002*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2002.
- SOVÍKOVÁ L. *Monitoring rybníků ve stávajících a navrhovaných ZCHÚ v CHKO Poodří. Terénní záznamy za roky 2003–2007* Ms.[Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka]
- SOVÍKOVÁ, L., JAROŠEK, R. *Chráněná krajinná oblast Poodří, Přirozené záplavy v mokřadech mezinárodního významu*. Ms [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka] 1997
- SOVÍKOVÁ, L., NEUSCHLOVÁ, Š. *Botanicky významná území ČR Poodří. In: Botanicky významná území ČR*. Praha: AOPK ČR, 2007: 245–251.
- STANOVSKÝ, J. *Zajímavé nálezy střevlíkovitých brouků (Coleoptera, Carabidae) v okolí Polanky nad Odrou* Sborník Poodří, současné výsledky výzkumu v CHKO Poodří, Ostrava, 1999. stran 76–82.
- STANOVSKÝ, J. *Národní přírodní rezervace Polanská Niva. Inventarizační průzkum entomologický. Brouci – Coleoptera*. 2005. 11stran (nepubl.)
- STANOVSKÝ, J. & PULPÁN, J. 2006: *Střevlíkovití brouci Slezska*, Práce a studie Muzea Beskyd, suppl., 2006. stran 160.
- STODŮLKOVÁ H. *Rozšíření vybraných invazních druhů v CHKO Poodří*. Diplomová práce OÚ – PřF. 2007.104 stran.
- SVOBODA, J. a kol. *Paleolit Moravy a Slezska. Dolnověstonická studie*. 2. vyd. Brno: ČSAV, 2002. 303 s. ISBN 80-86023-40-0.
- ŠAFRAOVÁ, D. *Inventarizační průzkum batrachofauny v Suchdolském lese (CHKO Poodří) jako podklad k připravovanému návrhu PR Dolní louky*. Diplomová práce, 1998.
- Šťastný K., Bejček V. & Hudec K. (2006): *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice*. Aventinum Praha.
- TEICHMANN, B. *Opomíjené klenoty – Drobné sakrální stavby v Poodří*. Společnost přátel Poodří, 2004. 199 s.
- TEICHMANOVÁ, Z. *Epifytické mechorosty v CHKO Poodří a jejich ekologická charakteristika*. Ms. [dipl. pr., Depon in: Ostravská univerzita], 2004.
- TOMÁŠEK, M. *Půdy České republiky*, Praha: Česká geologická služba, 2007, 68 s. ISBN 978-80-7075-688-1
- ÚHÚL Brandýs nad Labem *Data OPRL pro PLO č. 39 – Podbeskydská pahorkatina*, Datový sklad – úprava dat 2007
- VAJDÍK, J. et al. *Nerostný surovinový potenciál CHKO Poodří a limity jeho využití*. MŽP, 2002. 180 s.
- VAŠÍČKOVÁ, J. *Hydrogeologie území CHKO Poodří*. 1990. 18 s.
- ZWACH, I. *Předběžné výsledky sledování obojživelníků a plazů, návrh péče pro nCHÚ pod obcí Klimkovice, okres Nový Jičín*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1996.

ZWACH, I. *Výsledky mapování výskytu obojživelníků a plazů v CHKO Poodří*. Ms. [Inventarizační průzkum. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1997. 128 s.

ZWACH, I. *Obojživelníci a plazi v Bartošovickém luhu*. Ms. [Inventarizační průzkum. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1998. 25 s.

elektronické zdroje

http://www.pbhz.cz/praxe/met_con/char_uzemi_HZ.htm

www.iucnredlist.org

<http://klasifikace.pedologie.cz/>

http://www.nature.cz/publik_syst2/ctihtmlpage.php?what=1503

<http://www.ramsar.org>

<http://www.birdlife.cz>

<http://www.birdlife.org>

<http://www.natura2000.cz>.

<http://www.nature.cz/intranet>

http://www.chmi.cz/hydro/hyd_main.html

<http://www.geology.cz>

<http://www.geofond.cz>

<http://www.pod.cz/portal>

<http://www.npu.cz/>

<http://www.uhul.cz>

PŘÍLOHY

Příloha 1

Rámcové směrnice péče o les

V Rámcových směrnících péče o les pro I. a II. zónu CHKO Poodří jsou oproti OPRL pro PLO č. 39 zohledněna specifika hospodaření dle zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších úprav.

I. zóna CHKO:

Území, která jsou v lesích zařazena do I. zóny CHKO, jsou často současně chráněna formou MZCHÚ (kategorie NPR, PR a PP). Rámcové směrnice péče o les jsou zpracovány pro každé MZCHÚ v plánech péče o tato území. Péče o lesy v MZCHÚ může mít různou formu s ohledem na specifické předměty a cíle ochrany jednotlivých území i když se jedná o lesní porosty obdobného složení na obdobných stanovištích. Rámcové směrnice pro I. zónu slouží pro území nezařazená v MZCHÚ a jako podklad pro tvorbu rámcových směrnic pro jednotlivá MZCHÚ. Číselné označení Cílových hospodářských souborů vychází z přílohy č. 4 k vyhlášce č. 83/1996 Sb. a je v I. zóně upraveno pro kategorii lesa zvláštního určení, neboť lesy v I. zóně CHKO by mohly být do této kategorie zařazeny jako lesy potřebné pro zachování biologické rozmanitosti.

II. zóna CHKO:

Pro území II. zóny jsou zpracovány Rámcové směrnice péče o les pro plošně nejvíce zastoupený cílový HS. Specifické požadavky vyplývající ze zvláštního zaměření v lesích zvláštního určení nejsou v rámcových směrnících (s výjimkou lesů potřebných pro zachování biologické rozmanitosti) řešeny.

III. zóna CHKO:

Pro území III. zóny nejsou Rámcové směrnice péče o les v plánu péče o CHKO Poodří zpracovány. Pro území III. zóny CHKO se přebírají Rámcové směrnice péče o les vypracované ÚHÚL Brandýs nad Labem, pobočkou Frýdek-Místek a uvedené ve schváleném Oblastním plánu rozvoje lesů (OPRL) pro Přírodní lesní oblast č. 39 Podbeskydská pahorkatina. Při jejich použití je však nutné promítnout omezení vyplývající ze zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších úprav a z Nařízení vlády č. 25/2005 Sb., kterým se vymezuje ptačí oblast Poodří.

Vysvětlivky:

Soubory lesních typů (SLT):

V jednotlivých rámcových směrnících jsou SLT uvedeny sestupně od plošně nejrozsáhlejšího až po SLT s nejmenší výměrou.

Cílová dřevinná skladba (CDS):

V rámci cílového HS optimalizované zastoupení dřevin v mytném věku porostu, které odpovídá přírodním podmínkám souboru. Cílové druhové skladby jsou u jednotlivých dřevin udány v desítkách procent. Znaménko + vyjadřuje zastoupení nižší než 5 %.

Porostní typ:

Zařazení do porostního typu se provádí podle převládající dřeviny. Není-li pro převládající dřeviny rozlišen porostní typ, řadí se do příbuzného HS, a to KL, JV, JS, LP do HS dubového, OL, TP, VR, BR, OS do HS ostatní listnaté.

Hospodářský způsob:

podrovní – při němž obnova lesních porostů probíhá pod ochranou těžného porostu

násečný – při němž obnova lesních porostů probíhá na souvisle vytěžené ploše, jejíž šíře nepřekročí průměrnou výšku těžného porostu, nový porost vzniká jak na holé ploše tak pod ochranou těžného porostu

holosečný – při němž obnova lesních porostů probíhá na souvisle vytěžené ploše, širší než je průměrná výška těžného porostu

výběrný – při němž těžba za účelem obnovy a výchovy lesních porostů není časově a prostorově rozlišena a uskutečňuje se výběrem jednotlivých stromů nebo skupin stromů na ploše porostu

Obmýetí:

Je stanoveno jako plánovaná rámcová produkční doba lesních porostů, zařazených do hospodářských souborů, udaná počtem let, zaokrouhleným na desítky. Obmýetí je možno od průměrné hodnoty uvedené v rámcových směrnících snížit v případě zhoršeného zdravotního stavu porostů a naopak zvýšit v lesích zvláštního určení a v porostech se speciálním managementem v ptačích oblastech.

Obnovní doba:

Je plánovaná průměrná doba, která uplyne od zahájení do ukončení úmyslné obnovy lesního porostu, zařazeného do hospodářského souboru udaná počtem let, zaokrouhleným na desítky. Obnovní dobu je možno oproti průměrné hodnotě uvedené v rámcových směrnících zkrátit v případě obnovy porostů se zhoršeným zdravotním stavem.

Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostů:

Meliorační a zpevňující dřeviny pro příslušné cílové hospodářské soubory podle souborů lesních typů jsou uvedeny příloze č. 4 vyhlášky 83/1996 Sb. Uvedená % MZD počítají s tím, že některé dřeviny mohou být současně meliorační a zpevňující dřevinou i dřevinou hlavní.

Rámcové směrnice péče o les (směrnice č. 1)

Označení	Zóna CHKO	Soubory lesních typů				
18 Lužní stanoviště	I.	1L, 1G, 1U				197 ha
Cílová druhová skladba dřevin						
1L DBL 3-6, JS 1-3, JLH, JLV +-2, LP 1-2, HB 1-2, JV+-2, KL+-1, BB, OLL, VR, TPC +						
1U DBL 2-4, TPC 2-4, JS 1-3, JLH, JLV +-2, VR, OLL +						
1G OLL 5-7, VR 2-4, TPC +- 2, OS, DB+						
Porostní typy						
DB		JS, JV, KL, LP			ostatní listnaté	
Základní rozhodnutí						
Kategorie lesa		Kategorie lesa			Kategorie lesa	
les zvláštního určení		les zvláštního určení			les hospodářský	
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	
160 (fyzický věk)	50 (nepřetržitá)	110 (120)	30	70	30	
Meliorační a zpevňující dřeviny						
Výčet dřevin:	DB, LP, JL, JV, KL, HB, BB					
% MZD	70 (-100) %	% MZD	50 %	% MZD	50 %	
Hospodářský způsob						
P, (N)						
Způsob obnovy a obnovní postup						
DB porosty obnovovat náseky příp. clonnou sečí (při objevení přirozené obnovy), za účelem úspěšné přír. obnovy provádět skarifikaci půdy pouze na vhodných místech a se souhlasem orgánu ochrany přírody, porosty JS, JV, KL, LP obnovovat clonně. V předstihu zajistit podíl dalších dřevin (LP, JV) ve skupinách. JL vnášet jednotlivou podsadbou v porostech (eliminace ohrožení grafiózou). Ponechávat výstavky, či menší skupinky DB a dřevin přiroz. dřevinné skladby do fyzického rozpadu stromů. Těební zbytky ponechávat spolu s nekvalitními kmeny na místě k přirozenému rozpadu. Při obnově nevyužívat intenzivní technologie (celoplošná příprava půdy, frézování pařezů, ponechávání štěpky na pasekách). Porosty na 1U ponechat samovolnému vývoji, v případě potřeby zalesnit. Na 1G obnova clonně nebo náseky, možno využít i výmladky.						
Péče o nálety, nárosty a kultury						
Ochrana proti buření a zvěři, v rámci péče o kultury totálně neodstraňovat sukcesní dřeviny.						
Výchova porostů						
Podporovat vtroušené dřeviny (JL), v DB porostech podporovat i ostatní vtroušené listnáče nevytvářet větší nesmíšené skupiny; prořezávky a probírky – úprava hustoty porostu ve prospěch dřevin CDS, redukce geograf. a stanovištně nepůvodních dřevin, podpora vertikální i horizontální diference porostů						
Opatření ochrany lesů						
Jednotlivé souše ponechat bez asanace, v případě ohrožení zdraví a majetku provést asanaci, v případě výskytu kalamitních škůdců asanovat odvozem						
Doporučené technologie						
Soustředování dříví provádět šetrnými technologiemi a v obdobích, kdy se snižuje riziko poškození půdního povrchu (za sucha, za mrazu apod.) a stromů - UKT s navijákem, kůň						
Poznámka						
Porosty nepůvodních amerických topolů možno obnovovat holosečně, obmýtí/OD – 40-50/10 - zalesnit stanovištně původními druhy, samostatné jedince odstranit negativním výběrem. Vybrané porosty, či jejich části v MZCHÚ i mimo ně ponechat bez zásahů samovolnému vývoji. Eliminovat výskyt krmmých mysliveckých zařízení v rámci MZCHÚ (dohodnout s uživatelem honitby jejich počet a umístění) Postup v souladu se schválenými plány péče o MZCHÚ.						

Rámcové směrnice péče o les (směrnice č. 2)

Označení	Zóna CHKO	Soubory lesních typů				
19 Lužní stanoviště	II.,III. (IV.)	1L, 1U				377 ha
Cílová druhová skladba dřevin						
1L DBL 5 - 7, JS 1-3, LP 1-2, JV 1-2, JLH,JLV +-2,HB +-2, , KL+-1, BB, OL, VR, TPC +-1						
1U DBL 2-4, TPC 2-4, JS 1-3, JLH,JLV +-2, VR, OLL +						
Porostní typy						
DB		JS, JV, KL, LP			ostatní listnaté	
Základní rozhodnutí						
Kategorie lesa		Kategorie lesa			Kategorie lesa	
les hospodářský		les hospodářský			les hospodářský	
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	
160 (fyzický věk)	30 (40) (nepřetržitá)	110	30	70	30	
Meliorační a zpevňující dřeviny						
Výčet dřevin:		DB, LP, JL, JV, KL, HB				
% MZD	70 (-100) %	% MZD	50 %	% MZD	50%	
Hospodářský způsob						
P, (H)						
Způsob obnovy a obnovní postup						
DB porosty obnovovat náseky příp. clonnou sečí (při objevení přirozené obnovy), porosty JS, JV, KL, LP obnovovat clonně. V předstihu zajistit podíl dalších dřevin (LP, JL) ve skupinách. JL vnášet jednotlivou podsadbou v porostech (eliminace ohrožení grafiózou). Ponechávat výstavky DB a menší skupinky do rozpadu.						
Péče o nálety, nárosty a kultury						
Ochrana proti bušení a zvěři, v rámci péče o kultury neodstraňovat totálně sukcesní dřeviny						
Výchova porostů						
V DB porostech podporovat i ostatní vtroušené listnáče (kromě JS), nevytvářet větší nesmíšené skupiny – v probírkách a prořezávkách se zaměřit na negativní výběr						
Opatření ochrany lesů						
Jednotlivé souše ponechat bez asanace, v případě výskytu kalamitních škůdců asanovat odvozem						
Doporučené technologie						
Soustředování dříví se provádí šetrnými technologiemi a pouze v obdobích, kdy se snižuje riziko poškození půdního povrchu (za sucha, za mrazu apod.) a stromů – UKT s navijákem, kuň						
Poznámka						
Porosty nepůvodních amerických topolů možno obnovovat holosečně,obmýetí/OD - 40-50/10 - zalesnit stanovištně původními druhy, samostatné jedince odstranit negativním výběrem.						

Rámcové směrnice péče o les (směrnice č.3)

Označení	Zóna CHKO	Soubory lesních typů				
45 Živná stanoviště středních poloh	II., III., IV.	3D, 3H, 3O, 3V				145 ha
Cílová druhová skladba dřevin						
3H,3D	BK 3-5, DB 3-5, LP 1-2, HB +-1, JS+-1, JV, KL+-1, JD+					
3V	BK 2-4, DB 2-4, JD 2-4, JV, KL +-1, JS +-1					
3O	BK 2-4, DB 2-4, JD 3-5, LP+					
Porostní typy						
SM		DB, BK, LP, KL, JS			ostatní	
Základní rozhodnutí						
Kategorie lesa		Kategorie lesa			Kategorie lesa	
les hospodářský		les hospodářský			les hospodářský	
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	
100	30	DB -160 BK, LP -130	DB - 30 (40) BK, LP - 40 (50)	100	30	
Meliorační a zpevňující dřeviny						
Výčet dřevin:	BK, DB, JD, LP, JV, JS, JL, HB					
% MZD	50 %	% MZD	70 %	% MZD	70	
Hospodářský způsob						
N, (P)		P, (N)			N, (P)	
Způsob obnovy a obnovní postup						
V porostech BK okrajové, u větších porostů i pruhové clonné seče, v porostech dubu okrajové clonné seče s postupem od V. V zabuřenělých částech nebo při neúspěchu přirozené obnovy použít náseky. V porostech SM přeměna. Zajistit v předstihu podíl MZD skupinovými nebo clonnými prvky, použití zpevňovacích prvků, pro obnovu použít dřeviny obnovního cíle. Náseky, příp. clonné seče s postupem proti převládajícímu větru. Ve vhodných částech porostů možno zachovat zmlazení SM a BO (JZ část tzv. Jesenického dílu).						
Péče o nálety, nárosty a kultury						
Ochrana proti buření a zvěři, podporovat listnáče a jedli						
Výchova porostů						
V BK a DB šetřit vtroušené dřeviny i v podúrovni, v probírkách a prořezávkách se zaměřit na negativní výběr, ve SM šetřit listnáče, příp. jedli (zvláště na 3O)						
Opatření ochrany lesů						
Ochrana obnovy proti škodám zvěři Ve SM porostech opatření proti hmyzím škůdcům v nezbytném rozsahu						
Doporučené technologie						
Šetrné technologie bez poškození půdního povrchu a stromů – SLKT, UKT s navijákem, kůň						
Poznámka						

Rámcové směrnice péče o les (směrnice č.4)

Označení	Zóna CHKO	Soubory lesních typů				
29 Olšová stanoviště podmáčených půd	II., III., IV.	3L, 1G				16.84 ha
Cílová druhová skladba dřevin						
3L OLL 6-8, JS 2-4, TPC, OS, DB +						
1G OLL 5-7, VR 2-4, TPC +- 2, OS, DB+						
Porostní typy						
OL, JS		ostatní				
Základní rozhodnutí						
Kategorie lesa		Kategorie lesa		Kategorie lesa		
les hospodářský		les hospodářský				
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	
80-100	20-30	80	30			
Meliorační a zpevňující dřeviny						
Výčet dřevin:	OLL, VR, DB					
% MZD	70	% MZD	70	% MZD		
Hospodářský způsob						
N, (P)		N, (P)				
Způsob obnovy a obnovní postup						
Náseky nebo clonné pruhy podle terénu nebo skupiny s ponecháním výstavků. Možno využít i výmladky. Na vhodných stanovištích provádět skarifikaci v případě přirozené obnovy.						
Péče o nálety, nárosty a kultury						
Ochrana proti buřeni a zvěři, v rámci péče o kultury neodstraňovat vtroušené dřeviny						
Výchova porostů						
Podpora vtroušených dřevin, prořezávky a probírky provádět negativním výběrem, podpora kvalitních jedinců v porostech						
Opatření ochrany lesů						
Jednotlivé souše bez asanace						
Doporučené technologie						
Soustředování dříví se provádí šetrnými technologiemi a pouze v obdobích, kdy se snižuje riziko poškození půdního povrchu (za sucha, za mrazu apod.) - UKT s navijákem, kůň						
Poznámka						